

NEMZETKÖZI ADÓZÁS ELŐADÁSANYAG

Dr. Bozsik Sándor
egyetemi docens

ORSZÁGTANULMÁNY (PREZENTÁCIÓ) FELÉPÍTÉSE

- Bevezetés (ország földrajzi elhelyezkedése, mérete, népessége, fejlettségi színvonala (GDP/fő), gazdasági szerkezete, fő exportcikkei, egyéb érdekességek (1. oldal)
- Adóbevételek megoszlása (közvetett adók, jövedelemadók, társadalombiztosítás bevételei, vagyonadók) Eltérés az EU átlagtól (forrás: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do>) 2015-ös a legfrissebb (1 oldal)
- Adófajták bemutatása (forrás: http://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxSearch.html) Táblázat ajánlott oszlopa: Adófajta neve, Adóalany, Adótárgy, Adóalap, Adómérték, Adómentesség (példa), Adókedvezmény (példa) A 2-es csoport táblázati beosztását kell alkalmazni. (3-4 oldal)
- Aktuális dóreformok ismertetése és EU ajánlásokkal való ütköztetése. (3-4 oldal)
 - Csökken-e az adóteher a GDP %-ban?
 - Csökkennek-e az élők munkát/jövedelmeket terhelő adók, és nőnek-e a fogyasztást terhelő adók?
 - Nő-e vagy csökken-e a jövedelemadók progresszivitása? (Vagyoni egyenlőtlenségek csökkentése versus teljesítményösztönzés)
 - Nő-e a környezetvédelmi és a vagyonadók részesedése?
 - Ösztönzi-e az adórendszer a kutatás-fejlesztést, a beruházásokat és a munkahelyteremtést?
 - Semleges-e az adórendszer a befektetések jövedelmeire (osztalék- és kamatjövedelem adózása)
 - Hogyan küzd a kormányzat a feketegazdaság ellen?
- Összefoglalás (általánosságban a keynesi, vagy a monetáris adófilozófiát tükrözi az adórendszer)

ADÓZÁSI TRENDEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

- Költségvetési politika
 - Fenntartható költségvetés (bruttó államadósság visszafizethető)
- Adópolitika
 - Közvetett adók aránya mérsékelten nő, társadalombiztosítási járulékok csökkennek
 - Munkát terhelő elvonások csökkenése
 - Energiaadók növekedése
 - Beruházási, K+F és foglalkoztatási kedvezmények bővülése
 - Kisvállalatok egyszerűsített adózása
 - Adóalap szélesítése, kedvezmények, mentességek csökkentése
- Adószedés
 - Küzdelem az ÁFA csalások ellen
 - Szolgáltatásbarát adóhivatal (elektronikus bevallások terjedése, informatív weboldalak, tájékoztatók, adónaptár)

ADÓEMELÉS SZÜKSÉGESSÉGE

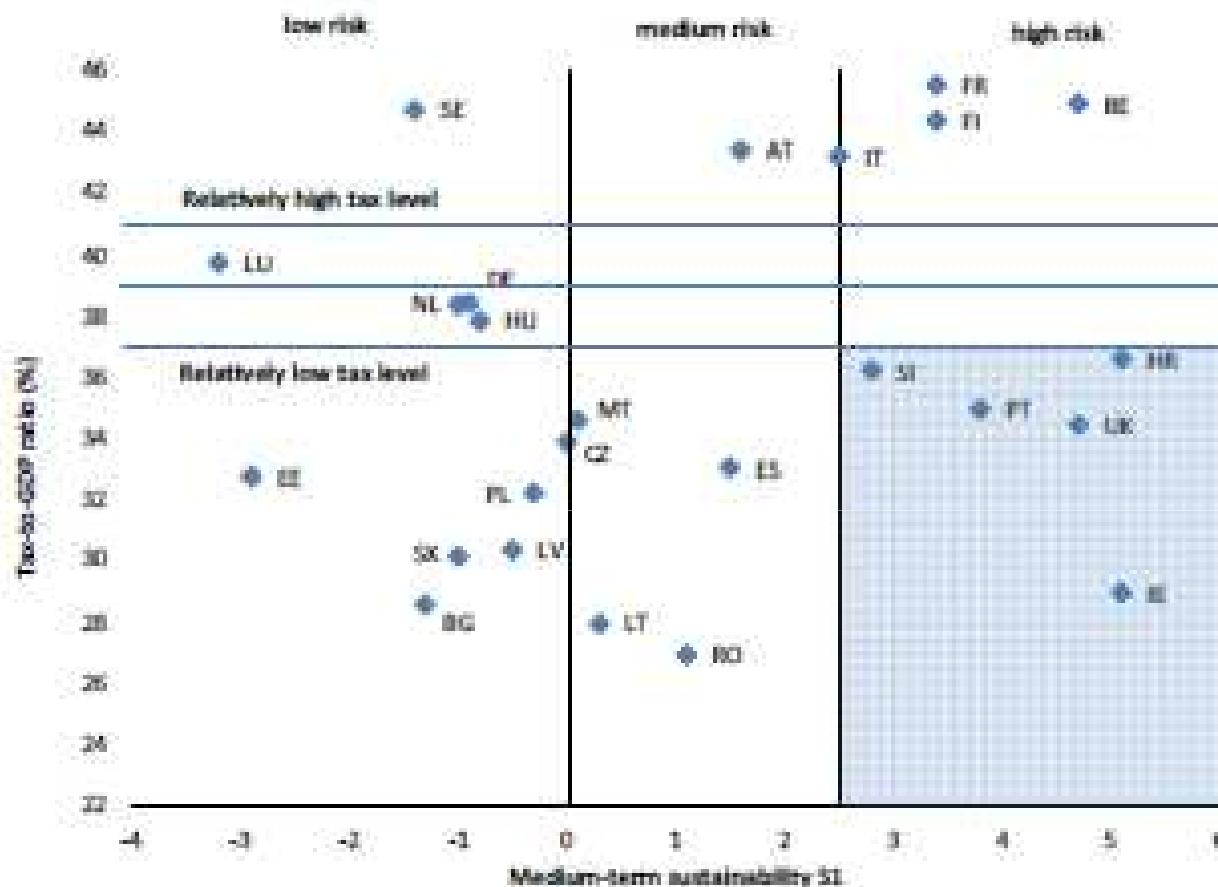
Graph 2.1: Potential scope to increase taxation in order to improve fiscal sustainability

Source: Commission services.

KÖZÉPTÁVÚ
FENNTART-
HATÓSÁG ÉS AZ
ADÓZTATÁS
SZINTJE

Graph 2.2: Medium-term sustainability and tax-to-GDP ratio

Notes: The S1 indicator refers to 2015. The tax-to-GDP ratio refers to 2014. The exact figures for the two indicators for each Member State can be found in Annex 2 to this report.

Source: Commission services.

A KÖLTSÉGVETÉSI FENNTARTHATÓSÁG S1 ÉS S2 MÉRŐSZÁMA

Table 1.1: Summarizing the indicators

	Required adjustment given the initial budgetary position (IBP)		Required adjustment to reach debt to GDP ratio of 60% in 2030 (DR)		Required adjustment due to the cost of ageing (CoA)
S1=	Gap to the debt-stabilising primary balance in 2020 through a steady gradual adjustment	+	Additional adjustment required to reach a debt target of 60% of GDP in 2030	+	Additional adjustment required to finance the increase in public expenditure due to ageing population up to 2030
S2=	Gap to the debt-stabilising primary balance	+	0	+	Additional adjustment required to finance the increase in public expenditure due to ageing population over an infinite horizon

Source: Commission services.

MUNKAERŐT TERHELŐ ADÓK AKKOR CSÖKKENTHETŐK A LEGJOBBAN, HA

- EU átlaghoz képest munkaerőt terhelő adók magasak
- Ha magas az alacsony munkabérű dolgozók adóterhe
- Ha a mellékállásúak adóterhe magas.

MAGYAROR-
SZÁGON
LEHETNE A
MUNKÁT
TERHELŐ
ADÓKAT
CSÖKKEN-
TENI

Table 2.2: Need to reduce the overall tax burden on labour

Country	Implicit tax rate on labour (2012)	Tax wedge average wage (2014)	Overall employment rate (2014)	Potential challenge
BE	42.8	55.6	67.3	X
BG	24.5	33.6	65.1	
CZ	38.8	42.6	73.5	X
DK	34.4	38.1	75.9	
DE	37.8	49.3	77.7	(X)
EE	35.0	40.0	74.3	
IE	28.7	28.2	67.0	
EL	38.0	40.4	53.3	
ES	33.5	40.7	59.9	
FR	39.5	48.4	69.8	X
HR	29.2	39.5	59.2	
IT	42.8	48.2	59.9	X
CY	28.8	-	67.6	-
LV	33.0	43.9	70.7	
LT	31.9	41.1	71.8	
LU	32.9	37.6	72.1	
HU	39.8	49.0	66.7	X
MT	23.3	25.3	66.3	
NL	38.5	37.7	76.1	(X)
AT	41.5	49.4	74.2	(X)
PL	33.9	35.6	66.5	
PT	25.4	41.2	67.6	
RO	30.4	44.6	65.7	
SI	35.6	42.5	67.8	
SK	32.3	41.2	65.9	
FI	40.1	43.9	73.1	X
SE	38.6	42.5	80.0	(X)
UK	25.2	31.1	76.2	
EU	36.1	43.4	70.9	
EA	38.5	46.5	69.6	
LAF plus	33.8	40.5	73.7	
LAF minus	38.4	46.2	68.1	

KÜLÖNÖSEN AZ ALACSONY KERESETŰEK ADÓTERHÉT KELLENE CSÖKKENTENÜNK

Table 2.4: Need to reduce the tax burden on low-income earners

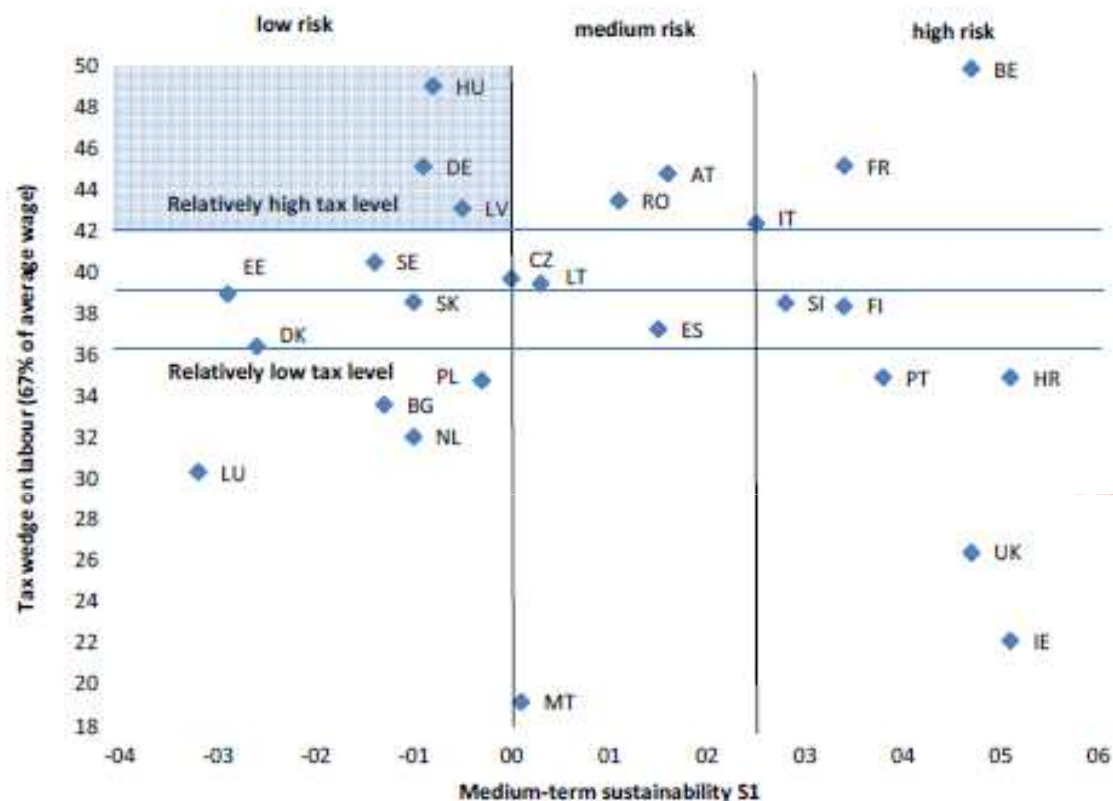
Country	Tax wedge (2014)		Inactivity trap (2013)				Unemployment trap (2013)				Employment rate low-skilled (2014)	Potential challenge
	67% AW	50% AW	Trap 67% AW	Contribution of taxation	Trap 50% AW	Contribution of taxation	Trap 67% AW	Contribution of taxation	Trap 50% AW	Contribution of taxation		
BE	49.9	41.1	67.1	36.0	68.4	26.8	93.4	36.0	91.8	26.8	46.6	X
BG	33.6	33.6	35.8	21.6	40.6	21.6	81.6	21.6	81.6	21.6	38.6	
CZ	39.7	36.7	63.4	18.8	67.3	14.7	80.1	18.8	79.1	14.7	41.6	(X)
DK	36.4	35.1	86.5	25.5	102.1	20.4	89.8	10.8	94.6	7.8	59.8	
DE	45.1	42.0	66.3	34.5	73.4	30.7	73.0	34.5	75.3	30.7	58.0	(X)
EE	39.0	37.9	47.2	19.5	55.1	18.0	63.7	13.7	63.7	13.7	59.2	(X)
IE	22.1	11.4	75.3	13.1	86.3	3.0	74.5	12.3	85.3	2.0	45.9	
EL	35.7	33.3	19.8	19.8	16.5	16.5	50.8	19.8	58.1	16.5	46.5	
ES	37.3	32.2	44.3	18.5	46.4	11.8	81.7	11.7	77.1	7.1	48.2	
FR	45.2	31.4	55.3	26.3	59.3	23.2	77.3	19.6	80.4	20.2	53.4	(X)
HR	34.9	33.2	42.4	25.0	46.4	23.1	95.0	25.0	93.1	23.1	38.3	(X)
IT	42.4	38.2	27.2	27.2	23.1	23.1	79.6	19.5	87.7	15.5	48.7	X
CY	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54.6	-
LV	43.1	42.3	55.3	29.4	63.2	28.4	89.4	29.4	88.4	28.4	50.0	X
LT	39.5	37.8	44.2	20.6	50.0	18.5	64.4	20.6	77.1	18.5	42.0	(X)
LU	30.4	26.3	70.3	18.4	82.4	12.9	86.5	6.5	89.7	4.8	57.3	
HU	49.0	49.0	50.9	34.5	56.5	34.5	78.8	18.9	80.9	18.9	44.3	X
MT	19.2	16.3	56.4	13.3	68.0	10.2	56.0	13.3	67.4	10.2	53.4	
NL	32.1	26.7	79.1	33.1	88.0	26.3	83.8	8.8	94.5	5.0	59.2	(X)
AT	44.8	40.1	66.6	28.5	74.2	23.1	67.8	28.5	74.2	23.1	53.1	X
PL	34.8	34.0	51.7	27.5	59.0	26.5	79.9	22.1	96.7	19.3	38.2	
PT	35.0	28.1	37.9	19.8	35.2	11.0	79.9	19.8	76.0	11.0	62.2	
RO	43.5	42.3	27.6	27.6	26.1	26.1	52.0	27.6	56.7	26.1	55.0	X
SI	38.5	33.6	62.0	28.6	58.3	22.8	89.8	9.8	79.3	5.1	47.5	
SK	38.6	35.9	29.2	19.3	28.9	15.7	44.3	19.3	40.7	15.7	31.6	
FI	38.4	34.6	71.1	28.9	80.6	26.9	75.6	16.5	80.7	14.0	51.7	(X)
SE	40.5	38.8	69.9	29.4	83.8	27.4	71.3	11.9	83.8	7.0	61.0	(X)
UK	26.4	21.4	62.7	20.0	73.1	15.9	62.7	20.0	73.1	15.9	58.8	
EU	39.2	33.7	56.5	26.9	61.9	22.7	74.8	21.9	79.9	18.4	53.7	
EA	42.1	35.8	54.6	28.3	58.3	23.7	76.9	22.9	80.3	19.6	53.2	
LAF plus	36.3	30.6	50.3	24.6	53.8	20.1	71.4	18.6	76.5	15.1	56.1	
LAF minus	42.1	36.7	62.7	29.3	69.9	25.3	78.2	25.1	83.2	21.7	51.4	

Notes: X denotes a Member State that needs to reduce the tax burden on low-income earners, (X) denotes a borderline case. The data on the tax wedge and the inactivity trap is for a single earner with no children. 'Contribution of taxation' refers to the contribution made by taxation to the respective 'traps' in percentage points (other contributors being, e.g. withdrawn unemployment benefits, social assistance and housing benefits). For Bulgaria, Croatia, Latvia, Lithuania, Malta and Romania, data on the tax wedge relates to 2013. Recent data for Cyprus is not available. The age group considered for the employment rate is 20-64 years. 'Low-skilled' refers to levels 0-2 ISCED.

Source: Commission services, European Commission tax and benefits indicator database based on OECD data.

AZ ADÓCSÖK-
KENTÉST A
KÖLTSÉG-
VETÉS
FENNTART-
HATÓSÁGA
SEM
AKADÁLYOZZA

Graph 2.3: Medium-term sustainability and the tax wedge on labour at 67 % of the average wage

Notes: The S1 indicator refers to 2015. The exact figure for each Member State can be found in Annex 2.8 to this report. Data on the tax wedge relates to 2014 for all Member States except Bulgaria, Croatia, Latvia, Lithuania, Malta and Romania, for which it relates to 2013. The exact figure for each Member State can be found in Table 2.3.

Source: Commission services, European Commission tax and benefits indicator database based on OECD data.

ADÓFAJTÁK ALAKULÁSA

Graph 1.1: Change in tax revenue (EU, percentage of GDP)

Note: 2015 data is based on the Commission's 2015 spring forecast. Data refers to general government tax revenue and excludes indirect taxes levied by national governments on behalf of EU institutions. Data is based on the ESA 2010 methodology.

Source: European Commission annual macroeconomic database.

ADÓFAJTÁK

- „Növekedés-barát” adók - Az adók emelése nem jár a gazdasági növekedés visszafogásával. Példák
 - Vagyonadók
 - Környezetvédelmi adók
 - Fogyasztási adók
- „Növekedést fékező” adók – Az adók emelése a gazdasági növekedés jelentős csökkenésével jár
 - Munkát terhelő adók
 - Vállalkozások jövedelmét terhelő adók
 - Vállalati vagyont terhelő adók

Table 2.6: Scope to shift to consumption, environmental and property taxes (2012)

Country	Consumption taxes			Environmental taxes		Recurrent property taxes revenue, % GDP	Inheritance, estate and gift taxes revenue, % GDP
	Revenue, % GDP	Implicit tax rate	Gap between the implicit tax rates on labour and consumption	Revenue, % GDP	Implicit tax rate on energy		
BE	10.8	21.1	21.7	2.2	131.5	1.3	0.62
BG	14.9	21.5	3.0	2.8	107.7	0.3	0.00
CZ	11.7	22.5	16.4	2.4	139.2	0.2	0.00
DK	14.9	30.9	3.5	3.9	381.5	2.1	0.21
DE	10.8	19.8	18.0	2.2	219.9	0.5	0.16
EE	13.6	26.0	9.0	2.8	148.5	0.3	0.00
IE	10.0	21.9	6.8	2.5	202.5	0.9	0.17
EL	12.3	16.2	21.8	2.9	258.6	1.4	0.05
ES	8.6	14.0	19.6	1.6	157.6	1.2	0.22
FR	11.1	19.8	19.8	1.8	197.6	2.4	0.42
HR	17.5	29.1	0.1	3.2	128.2	0.0	0.00
IT	10.9	17.7	25.1	3.0	307.5	1.6	0.04
CY	13.0	17.6	11.2	2.7	192.2	0.5	0.00
LV	10.7	17.4	15.6	2.4	105.5	0.8	0.00
LT	10.8	17.4	14.5	1.7	106.8	0.3	0.00
LU	11.0	28.9	4.0	2.4	231.8	0.1	0.17
HU	15.7	28.1	11.7	2.5	124.5	0.4	0.02
MT	13.1	18.7	4.6	3.0	241.6	0.0	0.00
NL	11.0	24.5	14.0	3.6	227.4	0.7	0.23
AT	11.9	21.3	20.2	2.4	183.3	0.2	0.00
PL	11.8	19.3	14.6	2.5	129.1	1.2	0.02
PT	12.1	18.1	7.4	2.2	173.5	0.7	0.00
RO	12.8	20.9	9.5	1.9	99.6	0.6	0.00
SI	14.2	23.4	12.3	3.8	225.6	0.5	0.02
SK	9.5	16.7	15.6	1.8	104.6	0.4	0.00
FI	14.3	26.4	13.6	3.1	158.7	0.7	0.26
SE	12.6	26.5	12.0	2.5	254.8	0.8	0.00
UK	12.0	19.0	6.2	2.6	274.8	3.4	0.20
EU	11.2	19.9	16.3	2.4	222.8	1.5	0.19
EA	10.8	19.3	19.1	2.3	215.8	1.2	0.21
LAF plus	11.8	21.2	13.8	2.6	246.0	1.9	0.25
LAF minus	10.7	18.6	18.7	2.2	199.4	1.1	0.13

Source: Commission services, Ernst & Young (2014) for revenues from inheritance, estate and gift taxes.

Table 2.7: Overview of the need to reduce labour taxation and the potential to finance a reduction in labour taxes

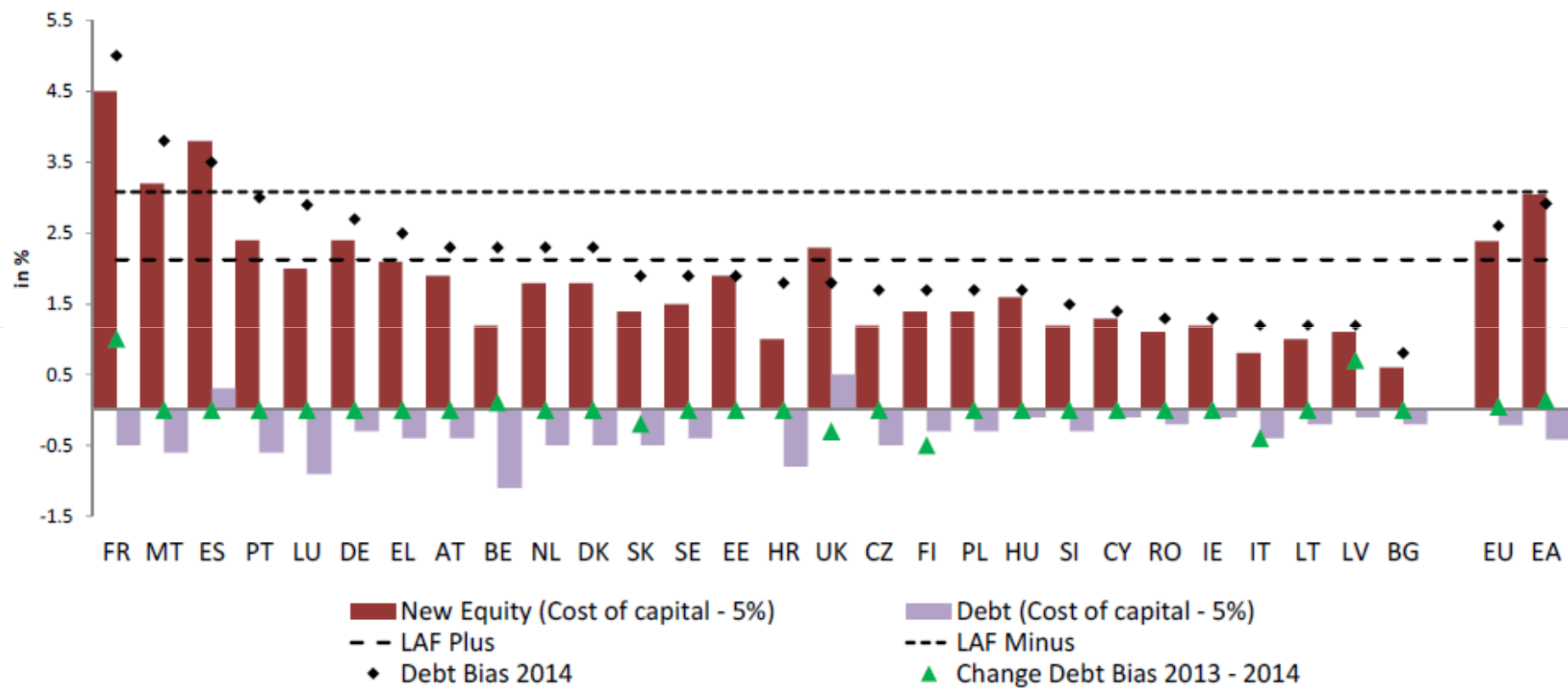
Country	Potential need to reduce the tax burden on labour			Potential scope for a tax shift					Need to reduce labour taxation and potential scope for a tax shift	Need to reduce labour taxation and potential scope for a partly unfinanced reduction
	Overall	Low-wage earner	Second earner	Consumption	Recurrent housing	Environment	Inheritance, estate and gift	Summary: scope for a tax shift		
BE	X	X	X	X		X		X	X	
BG					X		X	(X)		
CZ	X	(X)			X	X	X	X	X	
DK			(X)							
DE	(X)	(X)	(X)		X	X		X	(X)	(X)
EE		(X)			X		X	(X)	(X)	(X)
IE				X	X			X		
EL				X			X	X		
ES				X		X		X		
FR	X	(X)		X		X		X	X	
HR		(X)			X		X	(X)	(X)	
IT	X	X		X			X	X	X	
CY	-	-	-	X	X		X	X	-	
LV		X		X	X	X	X	X	X	X
LT		(X)		X	X	X	X	X	(X)	
LU					X			(X)		
HU	X	X			X	X	X	X	X	X
MT					X		X	(X)		
NL	(X)	(X)			X			(X)	(X)	(X)
AT	(X)	X	(X)		X	X	X	X	X	
PL						X	X	(X)		
PT			X	X	X	X	X	X	X	
RO		X			X	X	X	X	X	
SI					X		X	(X)		
SK				X	X	X	X	X		
FI	X	(X)			X			(X)	X	
SE	(X)	(X)			X		X	(X)	(X)	(X)
UK										

Notes: X denotes a Member State that has a need to reduce the tax burden on labour, scope to shift the tax burden to less detrimental sources of revenue and scope for a partly unfinanced labour tax reduction (according to the column heading), (X) denotes a borderline case. A Member State is considered to have a potential need to reduce the tax burden on labour if it is relatively high overall or for a specific group. If the employment rate is relatively high overall or for a specific group, the need to reduce the tax burden is considered a borderline case. A Member State is considered to have scope for a tax shift if consumption taxes are relatively low or if recurrent property taxes and environmental taxes are relatively low. If either recurrent property taxes or environmental taxes are relatively low, the scope to shift is considered a borderline case. While an increase in inheritance and gift taxes may contribute to a tax shift, this does not form part of the criteria for determining whether there is scope for a tax shift.

Source: Commission services.

A TŐKE ÉS A HITEL JÖVEDELEMADÓZÁSÁNAK KÜLÖNBSÉGE

Graph 3.6: The percentage difference between the post- and pre-tax cost of capital for new equity- and debt-funded corporate investments, and the debt bias, 2014

Source: ZEW (2014) and Commission services.

A KUTATÁS-FEJLESZTÉSI ADÓKEDVEZMÉNYEK HELYZETE

Table 3.7: R&D tax incentives

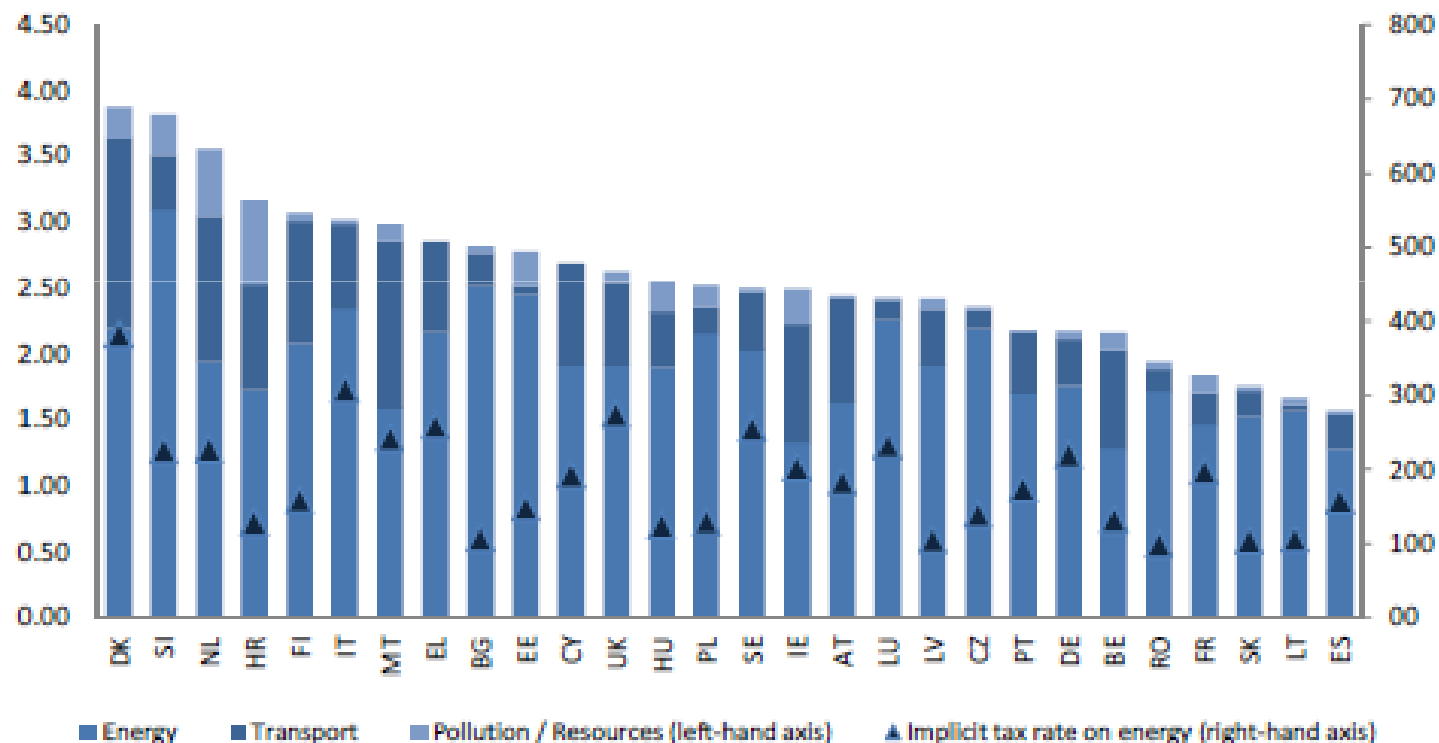
Country	Type of R&D tax incentive				Design features			Administration				R&D investment	
	Tax credits	Enhanced allowance	Accelerated depreciation	Patent Box	Ceilings	Carry forward	Cash refunds	E-application	One-stop	Evaluation planned	Evaluation performed	R&D intensity (2013) % of GDP	National R&D target under Europe 2020 % of GDP
BE	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2.28	3.00
BG	X		X			X						0.65	1.50
CZ	X ^a	X				X		X	X			1.91	1.00 (c)
DK	X	X	X		X	X	X	X	X	X		3.06	3.00
DE												2.85	3.00
EE												1.74	3.00
IE	X					X	X	X	X	X ^b	X	1.58 (2012)	2.00 (d)
EL		X		X		X		X				0.80	1.21
ES	X			X	X	X	X	X	X		X	1.24	2.00
FR	X			X	X	X	X	X		X	X	2.23	3.00
HR		X			X	X	X				X	0.81	1.40
IT	X		X	X	X			X	X		X	1.26	1.53
CY		X		X								0.48	0.50
LV		X				X		X	X			0.60	1.50
LT		X	X		X	X						0.95	1.90
LU				X								1.16	2.3-2.6
HU		X		X	X							1.41	1.80
MT	X			X	X				X			0.85	2.00
NL	X	X		X	X	X		X	X	X	X	1.98	2.50
AT	X				X			X	X		X	2.81	3.76
PL	X ^a	X			X	X			X			0.87	1.70
PT	X			X	X	X		X	X		X	1.36	3.00
RO		X	X		X							0.39	2.00
SI		X	X		X	X		X	X			2.59	3.00
SK	X				X			X	X			0.83	1.20
FI		X	X		X	X		X	X	X		3.31	4.00
SE	X							X	X			3.30	4.00
UK	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	1.63	:

Note: The information on the type, design features and administration of R&D tax incentives is directly taken from the 2014 study by the CPB. R&D intensity is measured as the gross domestic expenditure on R&D, as a percentage of GDP. a. reduced corporate tax rate; b. Systematic evaluation principles are to be applied to income tax expenditures as per the October 2014 Guidelines for Tax Expenditure Evaluation; c. The Czech Republic's R&D target of 1 % applies only to public sector R&D; d. Approximately 2% of GDP (Ireland's national target: 2.5 % of GNP).

Source: Commission services based on the 2014 CPB study and Eurostat data.

KÖRNYEZETVÉDELMI ADÓK A GDP %-BAN ÉS AZ ENERGIA TÉNYLEGES ADÓTERHE

Graph 3.9: Environmentally-related taxes as a percentage of GDP (2012) and implicit tax rate on energy

Note: Data is based on the ESA 95 methodology.

Source: Commission services.

ÁJÁNLÁSOK A KÖRNYEZETVÉDELMI ADÓK ESETÉBEN

Table 3.8: Summary of the aspects of environmentally-related taxation which Member States could improve

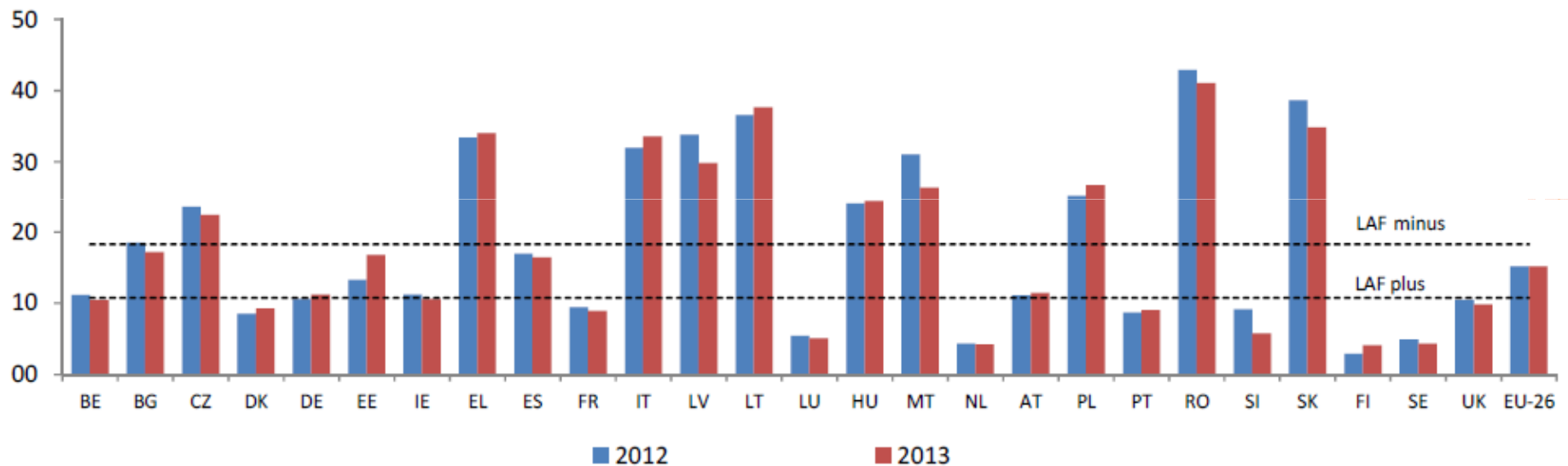
Country	Scope to increase environmental taxes (Chapter 2)	Scope to improve environmental tax design					Scope for vehicle taxation based on carbon dioxide emissions
		Summary	Low ratio of diesel to petrol excises	No indexation of environmental taxes	Reduced VAT on energy	Low taxation of company cars	
BE	X	X	X		X	X	
BG		X		X		X	X
CZ	X			X			X
DK							
DE	X		X	X			
EE				X			X
IE				X	X		
EL		X	X	X	X	X	
ES	X		X	X			
FR	X	X	X	X	X	X	
HR			-	X		-	
IT		X		X	X	X	
CY						-	
LV	X	X		X	X	X	
LT	X					X	X
LU		X	X	X	X		
HU	X	X		X	X	X	
MT		X		X	X	X	
NL			X				
AT	X			X			
PL	X	X		X	X		X
PT	X	X	X		X	X	
RO	X						
SI				X			
SK	X	X	X	X		X	X
FI			X	X			
SE							
UK				X	X		

Note: '-' indicates countries not covered by the screening.

Source: Commission services.

ÁFA ESETÉBEN A BESZEDÉSI RÉSBEN ROSSZUL TELJESÍTÜNK

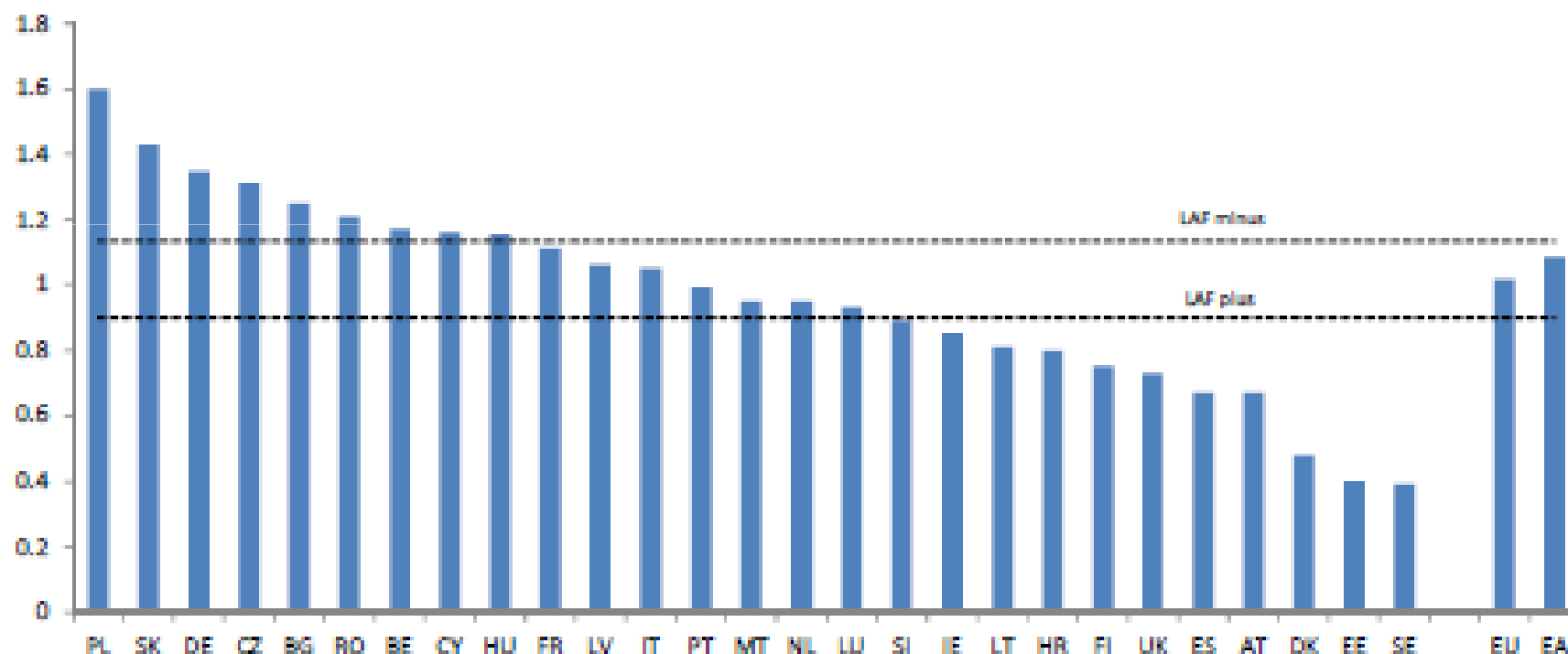
Graph 4.1: VAT gap in EU Member States, 2012-2013, as a percentage of VAT theoretical tax liability

Note: No data shown for Croatia and Cyprus

Source: CPB/CASE (2015).

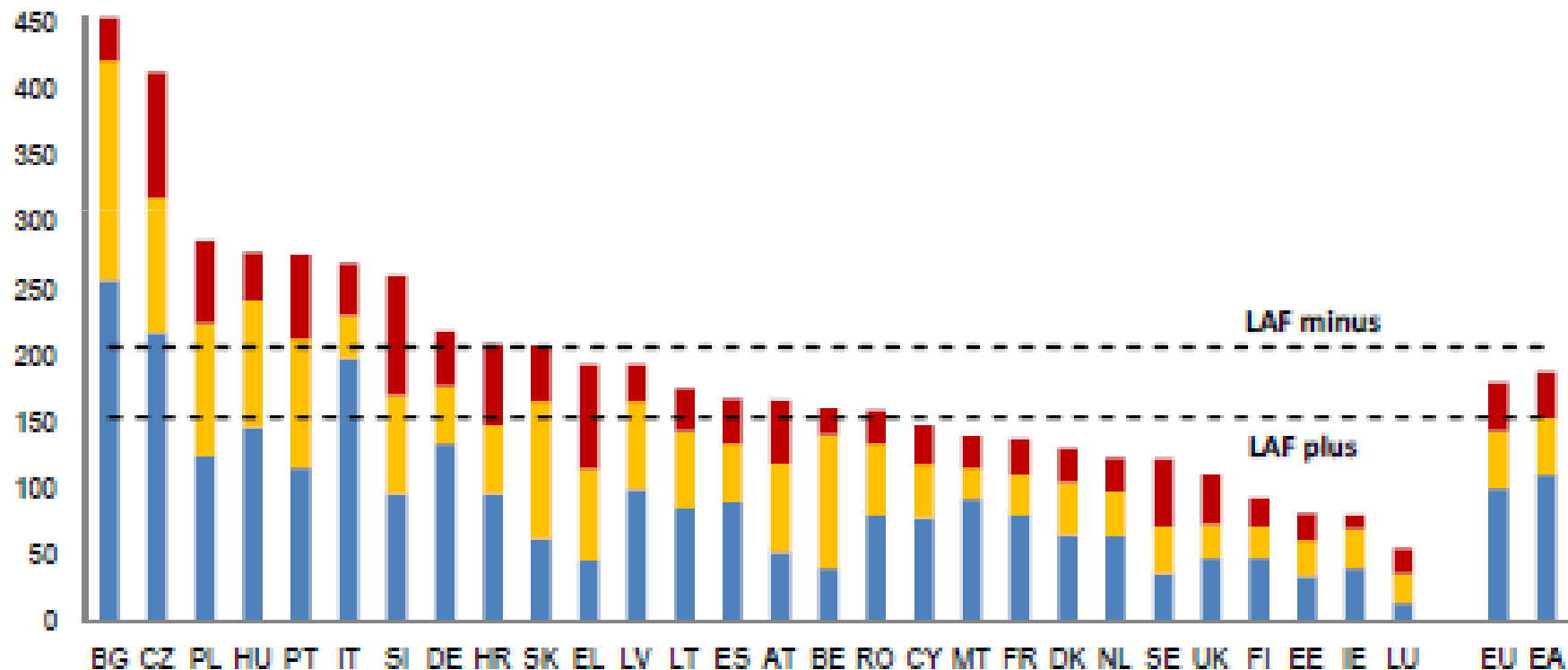
Graph 4.2: Cost of collection ratio (administrative costs/net revenue), 2013

Source: OECD (2015b).

A KÖLTSÉGVETÉSI KAPCSOLATOK TETEJÉBEN NÁLUNK IDŐIGÉNYESEK IS

Graph 4.3: Time to comply (hours) with tax obligations for a medium-sized company, 2013

Source: World Bank (2014).

NEMZETKÖZI ADÓZÁS ALAPKÉRDÉSEI

Nemzeti és nemzetközi adójog kapcsolata –
hogyan határoljuk el az adóztatási igényeket más
államok igényeivel szemben

Az országok adószuverenitása - hol adózik egy
jövedelem:

- Adóalany esetében
 - illetőség/forrás elve
- Adótárgyaknál
 - Univerzalitás/területiség
- Közvetett adók esetében
 - Célország/Eredet-ország

Ha ez nincs tisztázva az adótöbbszörözéshez
vagy aluladóztatáshoz vezet

ILLETŐSÉG SZERINTI ADÓZTATÁS

Személyhez kötött adóztatási elv

Az összes jövedelem adóköteles függetlenül annak keletkezési helyétől

Illetőségi kritériumok

Társaságoknál

- bejegyzés helye
- valódi székhely („real seat”)
 - központi vállalatvezetés és ellenőrzés helye
 - lokális vállalatvezetés helye

Magánszemélyeknél

- lakóhely
- szokásos tartózkodási hely
- létérdek központja
- állampolgárság

FORRÁS SZERINTI ADÓZTATÁS

- Gazdasági tevékenységhez kötött adóztatási elv
- Adóalany csak az adott országból származó jövedelmei vagy ottani vagyona után adózik
- Nincs különbség társaság és magánszemély között
- Jellemzően forrás szerint adóztatott jövedelmek: (osztalék, kamat, jogdíj, árfolyamnyereség, telephely jövedelme, értékesítésből származó jövedelem stb.)
- Adófizetés módja:
 - bevallás (telephely),
 - forrásadó (pl. osztalék)

ILLETÉKESSÉG ÉS FORRÁSELV KEVEREDÉSE KETTŐS ADÓZTATÁSHOZ VEZETHET

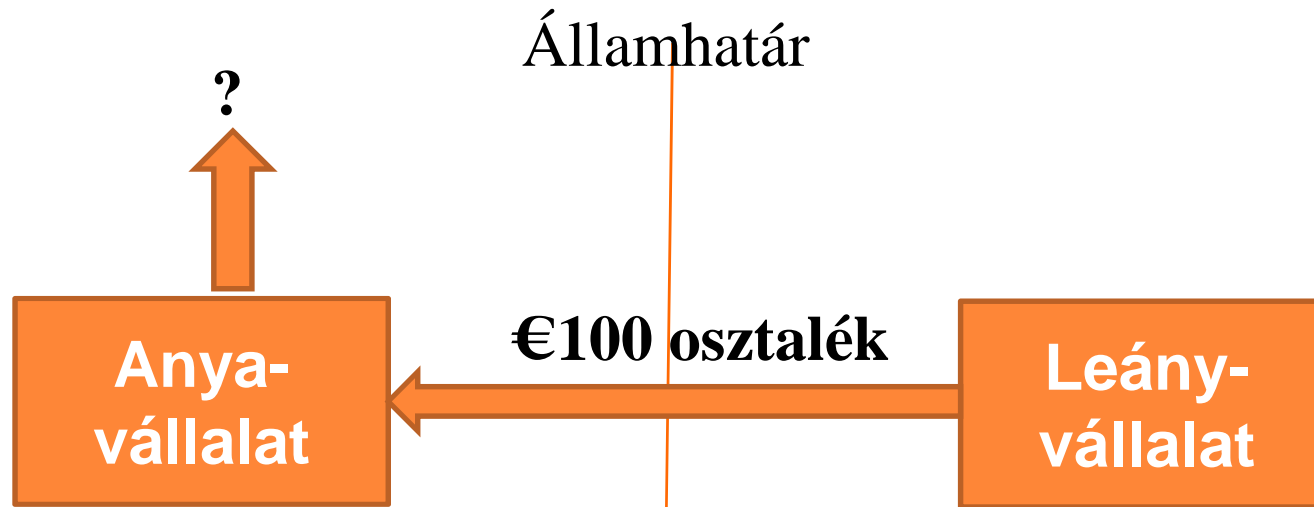
Okok:

- Eltérő adóztatási elvek ütközése (illetőségi elv vs. forrás elv)
- Eltérő az illetékesség definíciója (illetőség elv vs. illetőség elv)
- Eltérő a forrás definíciója (forrás elv vs. forrás elv)

Fajtái:

- Gazdasági kettős adózás
- Jogi kettős adózás

PÉLDA KETTŐS ADÓZTATÁSRA

Illetékességi elv:

Társasági adó (30%) – fizet €30-t

Osztalékadó (10%) – fizet €7-t

Forráselv:

Osztalékadó (20%) – fizet €20-t

Kettős adó mértéke: €57

Belföldi jövedelem után: €37

VÁLLALKOZÁS ALAPÍTÁSA KÜLFÖLDÖN

- Fióktelep – ekkor nincs külön jogi személy, csak kihelyezett gyártás/szolgáltatás folyik – ennek egész adóztatása kérdés (illetékesség versus forráselv)
- Leányvállalat – elkülönült jogi személy, itt csak az átutalt osztalék adózása a kérdés

NÉZZÜNK MÉG EGY PÉLDÁT OSZTALÉK ADÓZÁSÁRA

Adónem	Társasági adó	Osztalék-adó	Adómérték	TA	SZJA
Anyország	Illetőség	Illetőség	Anyország	30%	40%
Leányország	Forrás	Forrás	Leányország	20%	10%

Közgazdasági kettős adóztatás (EDT) – osztalékot a leányország is adóztatja osztalékadóval és az anyavállalat is adóztatja a társasági adóval

Jogi kettős adóztatás (JDT) - a társasági jövedelmet társasági adó és osztalékadó is sújtja

Belföldi leány és anya esetében csak a leány fizet társasági adót

NÉZZÜK MEG A HELYZETET EGY FIKTÍV PÉLDÁN – 1000 EGYSÉG INDULÓ JÖVEDELEMMEL

Tételek	Kettős adózás	
Leányország beli jövedelem	1,000.0	
Leányország társasági adója	-200.0	JDT 1
Leányvállalat adózott eredménye	800.0	
Fizetendő osztalék	800.0	EDT 1
Osztalékadó	-80.0	
Adózott osztalék	720.0	JDT 2
Anyavállalat kapott osztaléka	720.0	
Anyország társasági adója	-216.0	
Adózott eredmény	504.0	
Anyország osztalékadója	-201.6	
Tulajdonos osztalékjövedelme	302.4	
Adóék	3.3	

KÖVETKEZMÉNY

Anyország

- Tőkeexport csökken/Hazai befektetések

Lehetőségek

- GDP növekedés lehetősége
- Belső jövedelem-egyenlőtlenség csökkenhet
- Hazai munkanélküliség csökkenhet

Veszélyek

- Valutafelértékelődés
- Versenyképesség csökkenése
- Székhelyáthelyezés

Leányország

- Tőkehiány/Munkanélküliség növekedése

Lehetőségek

- Költségvetési bevétel nő
- Hazai vállalkozások növekedési kilátásai javulnak

Veszélyek

- Elmaradottság konzerválódik
- Jövedelemegyenlőtlenség nő
- Költségvetési kiadás nő

VARIÁCIÓK 1

Adónem	Társasági adó	Osztalék-adó
Anyaország	Illetőség	Illetőség
Leányország	Forrás	Illetőség

Tételek	Kettős adózás
Leányország beli jövedelem	1,000.0
Leányország társasági adója	-200.0
Leányvállalat adózott eredménye	800.0
Fizetendő osztalék	800.0
Osztalékadó	-
Adózott osztalék	800.0
Anyavállalat kapott osztaléka	800.0
Anyaország társasági adója	-240.0
Adózott eredmény	560.0
Anyaország osztalékadója	-224.0
Tulajdonos osztalékjévedelme	336.0
Adóék	3.0

EDT 1

JDT 1

VARIÁCIÓK 2

Adónem	Társasági adó	Osztalék-adó
Anyország	Illetőség	Illetőség
Leányország	Illetőség	Illetőség

Tételek	Kettős adózás
Leányország beli jövedelem	1,000.0
Leányország társasági adója	-
Leányvállalat adózott eredménye	1,000.0
Fizetendő osztalék	1,000.0
Osztalékadó	-
Adózott osztalék	1,000.0
Anyavállalat kapott osztaléka	1,000.0
Anyország társasági adója	-300.0
Adózott eredmény	700.0
Anyország osztalékadója	-280.0
Tulajdonos osztalékjövödelme	420.0
Adóék	2.4

JDT 1

VARIÁCIÓK 3

Adónem	Társasági adó	Osztalék-adó
Anyország	Illetőség	Illetőség
Leányország	Illetőség	Forrás

Tételek	Kettős adózás
Leányország beli jövedelem	1,000.0
Leányország társasági adója -	
Leányvállalat adózott eredménye	1,000.0
Fizetendő osztalék	1,000.0
Osztalékadó	-100.0
Adózott osztalék	900.0
Anyavállalat kapott osztaléka	900.0
Anyország társasági adója	-270.0
Adózott eredmény	630.0
Anyország osztalékadója	-252.0
Tulajdonos osztalékjövödelme	378.0
Adóék	2.6

EDT 1

JDT 1

VARIÁCIÓK 4 – EU ELV

Adónem	Társasági adó	Osztalék-adó
Anyország	Forrás	Illetőség
Leányország	Forrás	Illetőség

Tételek	Kettős adózás
Leányország beli jövedelem	1,000.0
Leányország társasági adója	-200.0
Leányvállalat adózott eredménye	800.0
Fizetendő osztalék	800.0
Osztalékadó	0.0
Adózott osztalék	800.0
Anyavállalat kapott osztaléka	800.0
Anyország társasági adója	0.0
Adózott eredmény	800.0
Anyország osztalékadója	-320.0
Tulajdonos osztalékjövödelme	480.0
Adóék	2.1

EDT 1

VARIÁCIÓK 5 - ADÓPARADICSOM

Adónem	Társasági adó	Osztalék-adó
Anyaország	Forrás	Forrás
Leányország	Illetőség	Illetőség

Tételek	Kettős adózás
Leányország beli jövedelem	1,000.0
Leányország társasági adója	0.0
Leányvállalat adózott eredménye	1,000.0
Fizetendő osztalék	1,000.0
Osztalékadó	0.0
Adózott osztalék	1,000.0
Anyavállalat kapott osztaléka	1,000.0
Anyaország társasági adója	0.0
Adózott eredmény	1,000.0
Anyaország osztalékadója	0.0
Tulajdonos osztalékjövedelme	1,000.0
Adóék	1.0

KETTŐS ADÓZTATÁS FELOLDÁSÁNAK MÓDSZEREI:

- Beszámítás – külföldön fizetett adóval csökkenthető az otthon fizetett adó
- Mentésítés - külföldi jövedelmet nem veszik számításba
- Levonás – külföldről szerzett jövedelem adóalapból levonható
- Általány – külföldről származó bevétel meghatározott (alacsony) %-a adózik
- Fiktív adóbeszámítás – külföldi jövedelem meghatározott %-t számítják be adónak

BESZÁMÍTÁS

- Illetőség államában levonható a forrásállamban megfizetett azonos típusú adó
- Korlátai:
 - Ha az illetékes adókulcs kisebb, mint a külföldi - a belföldi szabályok szerint számolt adó összegéig vehető figyelembe – itthon nem kell fizetni adót (Excess Foreign Tax Credit – EFTC)
 - Ha az illetékes adókulcs a magasabb, mint a külföldi - a külföldön fizetendő adó összege vehető figyelembe – az adókülönbötet be kell fizetni az illetékes országban
 - Forrásoldali veszteség nem adóalap csökkentő tétel

BESZÁMÍTÁSRA PÉLDA (OSZTALÉKADÓ NÉLKÜL)

Országok	Társasági adóalap	Társasági adókulcs
Anyország	200	30%
Leányország	100	20%

Tételek	Adatok	
Anyország		200
Leányország		100
Összjövedelem		300
Illetőség szerinti adó		90
Beszámítás		
Leányországban fizetett adó	20	
Leányországi jövedelemre jutó anyaországi adó	30	20
Anyországban fizetendő adó		70

Összesen: 90

MOST LEGYENEK FORDÍTVA A TÁRSASÁGI ADÓKULCSOK

Országok	Társasági adóalap	Társasági adókulcs
Anyország	200	20%
Leányország	100	30%

Tételek	Adatok
Anyország	200
Leányország	100
Összjövedelem	300
Illetőség szerinti adó	60
Beszámítás	
Leányországban fizetett adó	30
Leányországi jövedelemre jutó anyaországi adó	20
Anyországban fizetendő adó	40
Excess Foreign Tax Credit	10

Összesen: 70

MENTESÍTÉS – KÜLFÖLDI JÖVEDELMET NEM VESZEM FIGYELEMBE

Országok	Társasági adóalap	Társasági adókulcs
Anyaország	200	30%
Leányország	100	20%

Tételek	Adatok
Anyaország	200
Leányország	100
Összjövedelem	300
Anyaországban fizetett adó	60
Leányországban fizetett adó	20
Összesen fizetett adó	80

PÉLDA BESZÁMÍTÁS ÉS MENTESÍTÉS KÜLÖNBSÉGÉRE (OSZTALÉKADÓRA VONATKOZZON)

Tételek	Beszámítás		Mentesítés
	Leányvállalat adózás előtti eredménye (m€)	10,000.0	10,000.0
Leányvállalat országában a társasági adókulcs	10%	10%	10%
Társasági adó	1000	1000	1000
Leányvállalat adózott eredménye (osztalék)	9,000.0	9,000.0	9,000.0
Osztalékadó kulcsa	10%	20%	10%
Osztalék adója	900.0	1,800.0	900.0
Anyavállalat adóalap növekménye	8,100.0	7,200.0	0.0
Anyavállalat országában a társasági adókulcs	15%	15%	15%
Társasági adó növekmény	1215	1080	0
Beszámítható külföldi adó	-900	-1080	0
Anyavállalatnál fizetendő adó	315	0	0
Összesen fizetendő adó	2,215.0	2,800.0	1,900.0

BESZÁMÍTÁS ÉS ADÓMENTESÍTÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Ugyanaz az eredmény, ha

- a leányvállalat veszteséges
- a leányvállalat nyereséges, de a két adókulcs megegyezik, vagy a leányországban magasabb az adókulcs

Nyereséges leányvállalat esetén:

- ha anyaországban magasabb az adókulcs, mint a leányországban – a mentesítés kedvezőbb

ADÓMENTESÍTÉS ÉS LEVONÁS ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Országok	Társasági adóalap	Társasági adókulcs
Anyország	200	30%
Leányország	100	20%

Nincs különbség,

- ha nyereséges a leányvállalat

A levonás kedvezőbb,

- ha veszteséges a leányvállalat

Tételek	Adatok
Anyország	200
Leányország	-100
Összjövedelem	100
Anyországban fizetett adó	30
Leányországban fizetett adó	-
Összesen fizetett adó	30

ADÓHARMONIZÁCIÓ AZ EURÓPAI UNIÓBAN

- Adóharmonizáció
 - *az adószabályoknak a szabad verseny biztosításához feltétlenül szükséges mértékű összehangolása*
- Az adóharmonizáció célja
 - *a tagállamok közötti egyenlő versenyfeltételek biztosítása, illetve az integráció folyamatának és az egységes belső piac megteremtésének felgyorsítása*

AZ ADÓK HARMONIZÁLÁSÁNAK MÓDJA I

- Jogszabályi kötőerővel bíróak vagy nem bíróak
 - *az első kategóriába tartoznak az összhang megteremtésére tett kísérletek során a pozitív (jogszabályi, vagy egyéb közösségi szabályozó szinten történő), és a negatív (tilalmakon keresztül megvalósuló) harmonizációs folyamatok*

AZ ADÓK HARMONIZÁLÁSÁNAK MÓDJA II

- A **pozitív**, vagyis másodlagos jogforrási (főleg rendeleti és irányelvi) szinten történő harmonizáció mindenekeelőtt a közösségi közvetett adózás rendszerét érinti
- A **negatív**, tehát a tilalmakon alapuló harmonizációs folyamat elsősorban a közvetlen adók harmonizációját érinti
- A **jogszabályi kötőerővel nem bíró intézkedések elsősorban önkéntes intézkedések**

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ TÖRTÉNETE I

- Európai Szén- és Acélközösség (ESZAK)
 - *a közös szén- és acélpiacon az érintett termékek szabad kereskedelmének komoly akadályát képezték az eltérő, elsősorban a közvetett adókra vonatkozó nemzeti adójogszabályok*
 - *Az 1953-ban megalakuló Tinbergen-bizottság jelentése szerint a forgalmi adózás tagállamok által alkalmazott rendszere nem teszi lehetővé a célország szerinti adóztatás bevezetését*

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ TÖRTÉNETE II

- Római Szerződés (RSZ)
 - *hatályba lépés: 1958. január 1.*
 - *a közös piac érdekében a forgalmi adók, jövedéki adók és egyéb közvetett adók közösségi szintű harmonizációjának kötelezettsége*
 - *a közvetlen adók harmonizációja ekkor még nem kerül napirendre*
 - *ABC-jelentés: 1963. Amszterdam*

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ TÖRTÉNETE III

- A Neumark-bizottság
 - *az ABC-jelentéssel azonos eredményre jut*
 - *a kumulatív (kaszád) típusú forgalmi adórendszerrel kell felváltani hozzáadott érték típusú adóztatási rendszerrel*
 - *a kiskereskedelmi fázist nem vonta a hozzáadottérték adó alkalmazási körébe*
 - *a jövedéki adó és a közvetlen adózás kérdésével is foglalkozik*

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ TÖRTÉNETE IV

○ Werner-bizottság

- a gazdasági és monetáris unió (EMU) megvalósítási lehetőségeinek tanulmányozása
- első szakasz (1970-71): közös ÁFA-rendszer alkalmazása
- második szakasz (1972-75): jövedéki adók harmonizációja
- Harmadik szakasz (1978-tól): adóhatárok megszüntetése ⇒ szabad tőkemozgás

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ TÖRTÉNETE V

○ Egységes Európai Okmány

- *az 1985 júniusában kiadott Fehér Könyv tartalmazza a belső piac megvalósításának fizikai, technikai és pénzügyi (adóügyi) akadályait, ezek megszüntetésének alapelveit és a konkrét határidőt (1992. december 31.) a szükséges jogszabályok meghozatalára*
- *az adóharmonizáció minden területén javaslatok, illetve jogszabályok születtek*

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ TÖRTÉNETE VI

- Ruding-bizottság (1992)
 - *további különbségek a cross-border osztalék, kamat és jogdíj megítélésében*
 - *a tagállamok társasági adórendszerei lényegesen eltérnek egymástól az adó mértékében és az adóalap megállapításában*
 - *a szabad tőkemozgás és a verseny korlátozása még jelentős mértékű*

MAASTRICHTI SZERZŐDÉS (1992)

- A Római Szerződés értelmében alapelveként fogalmazódik meg a diszkriminációmentesség: *egy tagállam sem közvetlenül sem közvetve nem vethet ki olyan adót, amely egy másik tagállamból származó árura súlyosabb terhet jelent, mint a belföldi termékre, illetve amely a belső árukat jobban védi*

ECOFIN (1996)

- Monti-csoport: *az adóztatást illető bármiféle közösségi akciónak teljes mértékben tiszteletben kell tartania a szubszidiaritás (alacsonyabb szintű döntéshozatal) és a proporcionalitás (arányosság) elvét*
- Monti-csomag: *új európai pénzügyi stratégia, a káros adóztatási versengés leküzdéséért*

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ MEGKÖZELÍTÉSI MÓDJAI I

- Kiegyenlítő megközelítés
 - *célkitűzése a szabványosítás*
 - *adófajták és adókulcsok egységesítése*
 - *teljes gazdasági integráció (végcél)*
 - *adózási rendszerek egységes adóhatóság alatti tényleges egyesítése*
 - *egységes adóhatóság nélkül*
 - *azon adók és adókulcsok kiválasztása, amelyek elősegítik a gazdasági unió céljainak elérését*

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ MEGKÖZELÍTÉSI MÓDJAI II

○ Differenciális megközelítés

- *csak a tagok közötti **együttműködést** célozza meg a saját adópolitikájuk és adózási rendszerük kialakítása során*
- *az adózási rendszer minden országban a legfontosabb gazdasági célkitűzések elérésének eszköze*
- *meg kell találni azokat az adókat és adókulcsokat, amelyek saját jólétük szempontjából a legoptimálisabb, mert így ez lesz optimális a gazdasági unió számára is*

A RÓMAI SZERZŐDÉS ADÓZÁSI RENDELKEZÉSEI I

- A 95-100. cikkely 1958 óta az alapját képezi az adóharmonizálási folyamatnak
 - a tagállamokból származó importárakkal szembeni hátrányos adóügyi megkülönböztetés általános tilalma
 - az export után adó-visszatérítés jár, amelynek összege azonban nem lehet nagyobb, mint amennyi adót az exportőr korábban megfizetett

A RÓMAI SZERZŐDÉS ADÓZÁSI RENDELKEZÉSEI II

- a határon történő adó megállapítás pontosságának biztosítása, ugyanakkor az ilyen adó megállapítások protekcionista, illetve exporttámogatásra való felhasználásának elkerülése
- a termelőket érintő közvetlen adók túlsúlyának kompenzálása
- a közvetett és közvetlen adóknak az államháztartás bevételei szempontjából való eltérő súlyának kiküszöbölése

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ JÖVŐJE I

- Lassú folyamat, amelynek elsődleges oka az országok eltérő érdekeltsége és történelmi tradíciói
- A vámok eltörlésével a legjelentősebb költségvetési tétel ellenőrzési jogához való ragaszkodás
- Csak a közös belső piac megvalósításához elengedhetetlenül fontos adók harmonizálása
- Nincs tervbe véve egy valódi „európai adó” bevezetése

AZ ADÓHARMONIZÁCIÓ JÖVŐJE II

- A nemzeti hagyományok fenntartása mellett elsősorban a forgalmi, a fogyasztási és a társasági adó harmonizálása várható
- Az adóztatási szuverenitás a nemzeti szuverenitás egyik alapvető eleme
- Az adóztatás szerepének eltérő értelmezése
- Egy-egy adónem vonatkozásában eltérő vélemény

HARMONIZÁCIÓ A FORGALMI ADÓZÁS TERÜLETÉN I

- Az első irányelv

- a tagállamok kötelesek felváltani régi forgalmi adójukat egy közös adólevonási jogot biztosító hozzáadottértékadó rendszerrel
- a termelés minden fázisa során a végső árnak csak egy része képezi az adó tárgyát
- a hozzáadott értéket a bérek, a profitok, a kamatok, a bérleti díjak és az amortizáció összege alkotják

HARMONIZÁCIÓ A FORGALMI ADÓZÁS TERÜLETÉN II

- A második irányelv
 - törvényesíti a célország elvét az áruforgalom az áruforgalom adóztatási gyakorlatában
 - a versengő áruk az import forgalmi adója miatt mindig ugyanolyan adóteher alá esnek
 - 1993 és 1996 között áttérés a származási ország elvére a határellenőrzés megszüntetése miatt

A HATODIK IRÁNYELV I

- A forgalmi adózás területén érvényben lévő jogi szabályozás alapja az EU-ban
- Az irányelv tárgyi hatálya
 - az adóalany által ilyen minőségben, ellenérték fejében, az adott ország területén teljesített termékértékesítésre és szolgáltatásnyújtásra terjed ki
 - a tagországok hozzáadottértékadó bevételeik 1%-át maximum 1.4%-át az EU költségvetésének finanszírozására biztosítják

A HATODIK IRÁNYELV II

- Nem alkalmazható
 - ellenérték hiányában teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás
 - az adott ország területén kívül teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás
 - nem adóalany által teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás
 - az adóalany által adóalanyiságán kívüli minőségben teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás
 - import szolgáltatások esetében, ha az adó kivetése nem a behozatalkor történik

A HARMONIZÁCIÓ EREDMÉNYEI I

- Az egyenes adókat tekintve a harmonizáció sikerei alapvetően a társasági adóra korlátozódnak
- A jövedelemadók területén született hasonló rendelkezések ugyanis elsősorban két területre, a munkavállalók szabad mozgásával kapcsolatos adójogi szabályozásra, illetve az adóhatóságok együttműködésének szabályozására vonatkoznak
- Igazi áttörést tehát az **1990. évi „Fúzió-irányelv”** (90/434/EGK) hozott, amely a különböző tagállamokban székelő társaságok, illetve azok egységeinek egyesülését, szétválását érintő vagyontárgyak átadására és részvények cseréjére vonatkozó közös adószabályokat vezetett be

A HARMONIZÁCIÓ EREDMÉNYEI II

- A másik, ún. „**Anya-leányvállalati irányelv**” (90/434/EGK) a különböző tagországokban működő anya-, illetve leányvállalatok számára biztosított egységes adórendszert
 - az irányelv kimondja, hogy nyereséget csak a leányvállalat államában kell megadóztatni
 - az a tagország, ahol az anyavállalat székel, ezt az adóztatott nyereséget a továbbiakban vagy egyáltalán nem adóztatja meg, vagy pedig a már befizetett adót beszámítja
 - az irányelv tehát kizárja egy pótlólagos forrásadó bevezetését a leányvállalatoktól származó bevételek terhére

A HARMONIZÁCIÓ EREDMÉNYEI III

- Az 1990-es jogharmonizáció harmadik tagja a **Választott Bizottsági Egyezmény** (90/436. számú irányelv) volt, amely az elszámolási árak hatósági felülvizsgálatának egyeztetését szabályozta
 - ezen multilaterális egyezmény időtartama az összes ratifikációtól számítva 5 évre terjedt ki, s tulajdonképpen célja a kapcsolt vállalkozások kettős adóztatásának megszüntetése volt
 - az adóhatóságoknak ugyanis jogukban áll felülvizsgálni, és amennyiben szükséges, adózási szempontból módosítani a vállalatcsoporton belüli transzferárakat, és ezzel az adóköteles nyereséget megnövelni
 - Azonban ha ez a növelés nem jár együtt a másik oldalon a nyereség csökkenésével, akkor a vállalatcsoport egésze kettős adóztatás alá kerül

AZ ADÓALANYISÁG

- A hatodik irányelv szerint **adóalany**nak minősül az a személy, aki a Közösség területén, bármely helyen, bármilyen típusú gazdasági tevékenységet önállóan és függetlenül végez e tevékenység céljára és eredményére való tekintet nélkül

GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉG

- A gazdasági tevékenység fogalma kiterjed olyan előkészítő tevékenységekre is, mint például a tárgyi eszközök beszerzése, beleértve az ingatlan vagyontárgyak megvásárlását is
- Egy befektetés akkor minősül **gazdasági tevékenység**nek, ha a befektetést követően a vagyontárgy harmadik személy részére ellenérték fejében továbbértékesítésre kerül

HOLDINGOK

- A holding társaságok ügyében az adóalanyiság csak abban az esetben áll fenn, ha a holding aktív szerepet kap a leányvállalatok irányításában
- Amennyiben a holdingnak kizárólag csak a társaságok részvényei vannak a birtokában, akkor nem különbözik egy másik részvényestől

HOLDINGSTRUKTÚRÁK

- A holdingstruktúra kialakításának célja
 - Kockázatmenedzsment
 - Transzparencia, rugalmasság növelése
 - Adózási előnyök elérése
- Adózási szempontok
 - Csoportszintű adóteher optimalizálása
 - Hozzáférés a kettős egyezmények és/vagy EU direktívák nyújtotta kedvezményekhez

HOLDING HELYSZÍN KIVÁLASZTÁSA

- Osztalékot, árfolyamnyereséget terhelő adók hiánya a célországban
- Kamatjövedelmet, jogdíjbevételt terhelő adók mértéke
- Kamatot, osztalékot, kifizetett jogdíjat terhelő forrásadók
- Egyéb adók, pl. illetékek mértéke
- Egyezmények és direktívák hozzáférhetősége
- Ellenőrzött külföldi társaságra vonatkozó szabályok
- Alultőkésítési szabályok
- Adókonszolidáció lehetősége

HIBRID TÁRSASÁGOK

- Eltérő belső szabályok, arra vonatkozóan, mely társaságokat tekintik „saját jogon” adóalanynak
- Az adóztatás eltérő szintjei
 - A társaság (személy) illetve a tagok, részvényesek adóztatása
- Transzparens és nem transzparens személyegyesítő társaságok
- A magyar adójog nem ismeri
 - A „partnership”-ek (kkt, bt) Magyarországon a korlátolt felelősségű társaságokkal egyezően adóznak, míg számos más országban ezek transzparenssek, vagyis önmagukban nem, csak a tagok szintjén adókötelesek

ADÓKÖTELES TEVÉKENYSÉG I

○ Termékértékesítés

- Ingatlanhoz kapcsolódó jogok
 - a tagállamok választására van bízva, hogy egyes, ingatlan tulajdonhoz kapcsolódó jogokat termékként kezelnek és ezáltal az adott ügyletet adókötelesnek tekintik-e vagy sem
- Részletvétel, bérlet, lízing
 - a tagállamoknak termékértékesítésnek kell tekinteniük a termék azon átruházását is, amely egy kötelezettségen alapuló ügylethez kapcsolódik
- Bizományosi értékesítés
 - a termék átadása egy olyan szerződés alapján, amely a vétel vagy az eladás esetén fizetendő jutalékot ír elő
- Vélelmezett termékértékesítés
 - amikor ellenérték fizetésére egyáltalán nem kerül sor

ADÓKÖTELES TEVÉKENYSÉG II

○ Szolgáltatásnyújtás

- mindaz, ami nem tekintendő termékértékesítésnek, szolgáltatásnyújtásnak minősül

○ Termékimport

- 1993. január 1-je, az egységes európai piac megteremtése óta, az „export” és az „import” fogalmak csak az Európai Unió és az Európai Unión kívüli országok közötti árumozgásokra alkalmazandók
- az Európai Unión belüli államközi árumozgásokat általában Közösségen belüli értékesítésnek, illetőleg közösségen belüli beszerzésnek nevezik

A TELJESÍTÉS HELYE

- Adózási alapelv, hogy az adókötelezettség csak a belföldön megvalósított ügyletekre terjed ki
- Ha azonban az ügyletnek nemzetközi vonatkozása is van, akkor annak eldöntése, hogy az adott tevékenység végzése az országon belül vagy azon kívül esik döntő jelentőségű a kettős adózás elkerülése szempontjából
- A kettős adózás elkerülésére alkalmazható alapelvek
 - az országok korlátlan adózási szuverenitásán alapuló *területi hatály elve* szerint csak az adott ország területén bonyolított ügyletek adókötelesek
 - a *származási ország elve* szerint a termékek az előállítás országában adókötelesek
 - a *célország elve* szerint azok az áruk, amelyeket nemzetközi kereskedelemben értékesítenek, csak a fogyasztás országában tehetők adókötelessé és az exportált termékeket terhelő előzetesen felszámított az exportáló országban visszaigényelhető

A TELJESÍTÉS HELYE SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁSNÁL

- A szolgáltatások teljesítési helye tekintetében a termékértékesítéstől eltérő az álláspont
- A határokon történő elszámolás nem lehetséges
- Az adókötelezettség keletkezése szempontjából az adóköteles szolgáltatásnyújtás helye a döntő tényező
- Egy adott szolgáltatás abban az országban lesz adóköteles, ahol a szolgáltatás ténylegesen hasznosul

AZ ADÓ MEGHATÁROZÁSA

- Adókötelezettség a termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás teljesítésének időpontjában keletkezik
- Adófizetési kötelezettség ugyanakkor azt az időpontot jelöli, amikor az adóhatóság az adó megfizetését az adófizetésre kötelezett személytől követelheti
- Az adó alapjának meghatározása
 - általános szabály, hogy az adó alapját a vevő, a megrendelő vagy egy harmadik személy által fizetett ellenérték képezi, amelyhez az eladó, vagy a szolgáltatás nyújtója hozzájutott

112/2006 ÁFA IRÁNYELV

- Tagállami áfa-szabályok harmonizációja és az áfa-rendszer egységes adóköteles adóalapjának meghatározása
- **Eredet országa** szerinti adóztatás: a forgalmiadó bevételt annak az országnak a költségvetése realizálja, ahol a terméket, szolgáltatást előállították
 - Import adómentes, export adóköteles
- A célország elve: Amelyik ország polgárai az adót fizetik, annak az országnak a költségvetése kapja az adóbevételt (fogyasztásközpontú)
 - Export adómentes, import adóköteles

KÖZVETETT ADÓHARMONIZÁCIÓ CÉLJA

- Eredet szerinti adózás alkalmazása a Közösségen belüli ügyleteket úgy kezelné, mint amely az értékesítés országában valósul meg
 - De: alacsonyabb áfakulcsú tagállam értékesítői, vállalkozói előnybe kerülnének
 - A fogyasztás országában a költségvetési bevételek csorbulnának
- Kompromisszumos megoldás:
 - adóalanyok közötti ügyletek: célország elve
 - magánszemélyek ügyletei: eredet ország elve

ÁFA-MÉRTÉKEK AZ EU-BAN

Tagállam	Általános kulcs	Különlegesen alacsony	Kedvezményes kulcs
Németország	15%	7%	6%
Luxemburg	15%	3%	6%
Spanyolország	16%	4%	7%
Portugália	17%	5%	12%
Egyesült Királyság	17.5%	5%	6%
Hollandia	17.5%	5%	6%
Görögország	18%	4%	8%
Olaszország	20%	4%	10%
Ausztria	20%	10%	12%
Franciaország	20.6%	2.1%	5.5%
Belgium	21%	1%	3.3%
Írország	21%	6%	12.5%
Finnország	22%	8%	17%
Dánia	25%	6%	12%
Svédország	25%	6/	12%
Eu átlag	19.4%	5.1%	9%
Magyarország	25%	5%	18%

ADÓHARMONIZÁCIÓ A FOGYASZTÁSI ADÓ TEKINTETÉBEN

- A fogyasztást terhelő adók két fő csoportra oszthatók
 - általános forgalmi adók (értékesítési és forgalmi adók)
 - speciális forgalmi adók (fogyasztási adók)
- A forgalmi adó lehet egyfázisú és többfázisú
- Az egyfázisú forgalmi adót az adott termék termelési vagy elosztási folyamatának egyetlen pontján vetik ki
 - kiskereskedelmi adó
 - nagykereskedelmi adó
 - termelési adó
- A termelés és elosztás minden fázisára kivetett forgalmi adók lehetnek halmozottak és halmozatlanok

SPECIÁLIS FOGYASZTÁSI ADÓK I

- A meghatározott árufajtákra kivetett fogyasztási adók (jövedéki adók) a legrégebb adófajták
- Jelenleg számos olyan áru és szolgáltatás képezi az adó tárgyát, amely nagyon magas kulccsal, rendszerint termékegységenként adózik
- Az OECD országok összes forgalmi adóból származó bevételeinek 23%-át teszi ki a fogyasztási adó
- Két fő érv említhető meghatározott árú és szolgáltatások megadóztatására
 - az ártalmas fogyasztás csökkentésére irányuló törekvés
 - az állami költségvetés bevételeinek növelése

SPECIÁLIS FOGYASZTÁSI ADÓK II

- A speciális fogyasztási adó eltorzítja az erőforrások hatékony elosztását
- Az adó regresszív hatású, vagyis az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező adófizetők esetén relatíve nagyobbak az adóterhek
- A termékegységekre kivetett fogyasztási adó nem tekinthető inflációs hatásúnak
- Az árak emelkedésével az adó névleges értéke állandó nagyságú marad, ami tulajdonképpen antiinflációs hatást fejt ki
- A világon leggyakrabban használt adók
 - a dohánytermékekre, a szeszesitalokra illetve a szénhidrogén alapú kenő- és üzemanyagokra kivetett fogyasztási adók mellett néhány ország alkalmaz más hagyományos adókat is, például a cukor, a szénsavas üdítőitalok, a cement vagy a szerencsejátékok után fizetendő adók

JÖVEDÉKI TERMÉKEK ADÓMÉRTÉKE

Termék	Adó	Minimum az EU-ban
Ásványolaj-termékek		
Ólmozatlan benzin	103,50 Ft/liter	0,359 euró/liter
Ólmozott benzin	111,80 Ft/liter	0,421 euró/liter
Gázolaj	85,00 Ft/liter	0,302 euró/liter
Alkoholtermékek		
Bérfőzési szeszadó (50 hektoliter fok alatt)	1180 Ft/hlf	Normál adó 50%-a
Bérfőzési szeszadó (50 hektoliter fok fölött)	2360 Ft/hlf	Normál adó
Szőlőbor	0 Ft/liter	0 euró/liter
Pezsgő	122 Ft/liter	0 euró/liter
Köztes alkoholtermék	188 Ft/liter	0,45 euró/liter
Sör	540Ft/Bolling fok/hektorliter	0,748euró/Bolling fok/hektorliter
Dohányipari termékek		
Cigaretta	7600 Ft/ezer darab és a kiskereskedelmi ár 28%-a, de minimum 13965 Ft/ezer db	A kiskereskedelmi ár 57%-a, illetve 64 euró/ezer darab

A FOGYASZTÁSI ADÓ HARMONIZÁCIÓJA

- A Közösség összes tagállamában meghatározott határértékek közé kell szorítani a legjövedelmezőbb termékek fogyasztási adók kulcsait. Ezek közé a dohányárak, a sör, a bor és egyéb szeszesitalok, illetve az ásványi olaj tartozik
- A Közösség összes tagállamában meg kell szüntetni az előbbi csoportba nem tartozó, a harmonizálás alá nem eső fogyasztási adókat
- Olyan új adóbeszedési rendszert kell bevezetni, amely feleslegessé teszi a Közösségen belüli határellenőrzéseket
- Az általános forgalmi adók szabályozásával szemben a célország elve a fogyasztási adók területén végleges rendszert jelent

A TÁRSASÁGI ADÓ

- Egyes vélemények szerint kivetésének nincsen gazdasági indoka, ugyanis végső soron minden vállalati jövedelem az egyének jövedelmévé transzformálódik, s így a személyi jövedelemadó tárgya lesz
- Ennek ellenére a társasági adó minden fejlett országban jelen van, bár a belőle származó bevétel sokhelyütt nagyon alacsony
- A társasági adó nagyságát az adóalap és az adókulcs mértéke határozza meg
 - az adóalap kiszámítására a számviteli profitból kerül sor, amit néhány országban oly mértékben korrigálnak, hogy végül a számviteli és az adózás előtti eredmény megegyezik a számviteli profittal

A HARMONIZÁLÁS ESZKÖZEI

- A direkt adók területén az **irányelv** a legkedveltebb jogi instrumentum, mivel általában jelentős mozgásteret enged a tagországok számára a konkrét nemzeti szabályokra való átültetéskor
- Ha a Tanács a harmonizáció eszközeként a **rendeletet** választja, akkor nem szükséges a tagországok saját jogrendszerébe való átültetés, a nemzeti hatóságok és bíróságok közvetlenül alkalmazhatják és alkalmazni kötelesek is a rendelet szabályait
- A harmadik eszköz, amikor a tagállamok között **bilaterális vagy multilaterális egyezmények** születnek a harmonizációval kapcsolatban, s ilyenkor megszűnik a Bíróság kontrollja azok betartása felett
 - ez az oka annak, hogy a tagországok egyes fontos kérdések tekintetében egyezményben állapodnak meg egymással
 - 1990. augusztus 20-án ilyen multilaterális egyezmény megkötésére került sor a kettős adóztatás elkerülését célzó tagországok közötti egyeztető eljárásról

AZ EURÓPAI UNIÓ ADÓJOGA

Az Európai Unió jogrendszere:

- Elsődleges jogforrás (Római szerződés)
- Másodlagos jogforrás (rendelet, irányelv, határozat stb.)
- Európai Bíróság esetjoga

Adózási szempontból a legfontosabbak: RSZ, irányelvek, esetjog

ADÓZÁSSAL KAPCSOLATOS EU-S IRÁNYELVEK ÉS A RÓMAI SZERZŐDÉS KAPCSOLATA

Közvetlen adók területén:

- RSZ nem tartalmaz külön előírásokat a közvetlen adókkal kapcsolatban, ezért
- Közös szabályozásra törekvés csak általános alapelvekből vezethető le:
- RSZ 2. cikke: „közös piac és gazdasági monetáris unió” létrehozását írja elő
- „Négy alapvető szabadság elve”

Közvetett adók területén:

- RSZ tartalmaz előírásokat a közvetett adók harmonizációjára vonatkozóan

KÖZVETLEN ADÓZÁSSAL KAPCSOLATOS EU-S IRÁNYELVEK

- Anya-leányvállalati irányelv
- Átalakulási irányelv
- Kamat-jogdíj irányelv
- Adóztatásra vonatkozó üzleti magatartás kódexe (Code of conduct)
- Kamat megtakarítás irányelv
- Stb.

ANYA-LEÁNYVÁLLALATI IRÁNYELV

- Célja: mentesítse a kifizetett osztalékot a forrásadó valamint a kapott osztalékot a kettős adóztatás alól
- Kapott osztalék adómentesítése:
 - ne kerüljön be az adóalapba, vagy
 - a leányvállalat által fizetett adók teljes körű beszámítása (társasági adó is)

ANYA-LEÁNYVÁLLALATI IRÁNYELV

- Feltételek: irányelv személyi hatálya alá tartozzanak a társaságok (irányelvben felsorolt vállalati formák, tagországban legyenek)
- minimum 15%-os részesedés (2009-től 10%)
- irányelv lehetőséget ad arra, hogy a tagországok 2 éves tulajdonlási periódust előírjanak

ANYA-LEÁNYVÁLLALATI IRÁNYELV MAGYARORSZÁGI BEVEZETÉSE

- kapott osztalék már csatlakozás előtt is mentes jövedelem volt
- forrásadó mentesség EU csatlakozás után: feltétel volt a 25%-os (2005-ben 20%) részesedés és a 2 éves tulajdonlási periódus
- forrásadó mentesség 2006. január 1-től: forrásadó el lett törölve

ÁTALAKULÁSI IRÁNYELV

- Személyi hatálya: csak nemzetközi társaságok
- Fajtái:
 - Egyesülés (összeolvadás, beolvadás, tulajdonosba olvadás)
 - Szétválás (különválás, kiválás)
 - Eszközök átadása
 - Részesedéscsere

ÁTALAKULÁSI IRÁNYELV

- Cél: ne eredményezzen direkt adóhatást se a tulajdonosok, se a tagok szintjén – ez kizárólag az adókötelezettség eltolását jelenti
- Feltételek:
 - az átvett eszközök écs alapja nem változhat meg,
 - Nem történhet jelentős készpénz átadás
 - Nem irányulhat adóelkerülésre

ÁTALAKULÁSI IRÁNYELV MAGYARORSZÁGI BEVEZETÉSE

- Személyi hatálya:
 - 2003. jan. 1-től belföldi társaságok,
 - EU csatlakozást követően EU tagállamok társaságai
- Fajtái a Tao tv-ben: követi az irányelvet
 - Kedvezményezett átalakulás,
 - Kedvezményezett részesedéscsere,
 - Kedvezményezett eszközátruházás

KAMAT-JOGDÍJ IRÁNYELV

- Célja: megszüntesse a kapcsolt vállalkozások közötti kamat- és jogdíjfizetéseken felmerülő forrásadókat
- Csak tagállamok között!!!
- Feltételei:
 - 25%-os részesedés (közös anyavállalatra is)
 - piaci mértékű legyen a kamat
 - a kapó fél haszonhúzónak minősüljön
 - a kapó félnél a kamat/jogdíj adókötelezettségnek legyen kitéve
- Magyarországi bevezetése: 2004-től feltételektől független mentesség a kamat és jogdíj forrásadót illetően

KÖZVETETT ADÓZÁSSAL KAPCSOLATOS EU-S SZABÁLYOK

- ÁFA irányelv (6. ÁFA irányelv, illetve 8. és 13. irányelvek)
- Horizontális irányelv (jövedéki adózással kapcsolatban)
- Közösségi Vámkódex (elsődleges jogforrás)
- Stb.

ÁFA IRÁNYELV

- Már 2004. május 1 előtt is nagy mértékben EU konform volt a magyar ÁFA tv., de
- Nem tartalmazta a közösségen belüli értékesítés és beszerzés szabályait
- Belföldi ügyletek szabályait is módosítani kellett (csekély mértékben)

ÁFA IRÁNYELV

EXPORT - IMPORT

- Területi felosztás:
 - belföld,
 - közösség területe,
 - harmadik ország területe
- Harmadik ország területéről árubehozatal a Közösség területére (import)
- Harmadik ország területére kivitel (export)

ÁFA IRÁNYELV

TERMÉKMOZGÁSOK A KÖZÖSSÉGEN BELÜL

- Vámhatárok eltűnése
- EU-ból származó import – közösségen belüli beszerzés
- EU-ba irányuló import – közösségen belüli értékesítés
- Belföldi term. ért. és import mellett megjelenik a közösségen belüli termékbeszerzés
- „Fordított adózás”, mivel az adófizetésre kötelezett nem az eladó, hanem a vevő,
- Önbevallás, egy időszakban fizetendő és levonható
- Feltételei: szállítás bizonyítása, vevő áfa száma,

ÁFA IRÁNYELV

TERMÉKMOZGÁSOK A KÖZÖSSÉGEN BELÜL

Magyarország

**Közösségen belüli értékesítés
(adómentes levonási joggal)**

Spanyolország

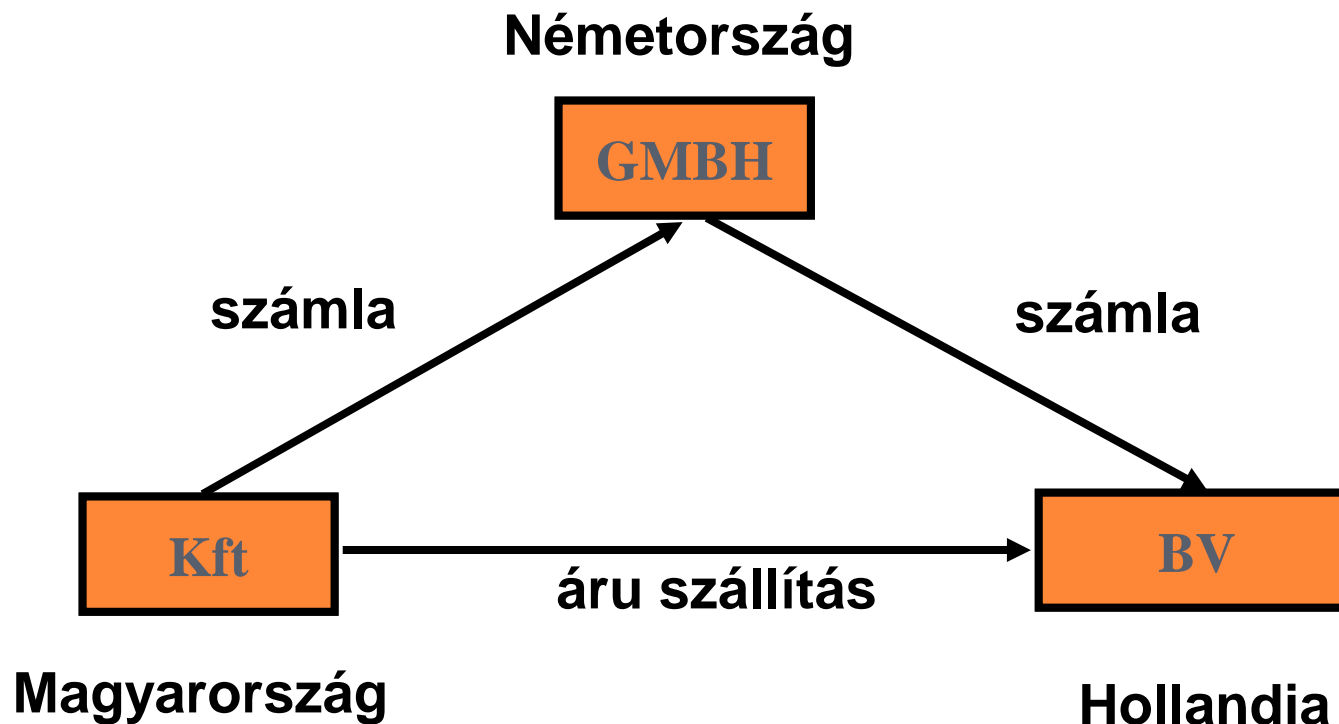
**Közösségen belüli
beszerzés
(spanyol áfa önbevallással)**

Áru értékesítés

ÁFA IRÁNYELV

TERMÉKMOZGÁSOK A KÖZÖSSÉGEN BELÜL

Háromszög ügylet

ÁFA IRÁNYELV

TERMÉKMOZGÁSOK A KÖZÖSSÉGEN BELÜL

Háromszög ügylet

- Tipikus közösségen belüli ügylet
- Árumozgás feladó és az átvevő között közvetlenül, míg a számlázás a közvetítőn keresztül
- Három szereplő különböző tagállamban lévő adóalanyok
- Egyszerűsítés: a közvetítőnek nincs áfa fizetési kötelezettsége egyik tagállamban sem

ÁFA IRÁNYELV

SZOLGÁLTATÁSOK

- A sok közül pl. közösségi teherközlekedés
- Főszabály: indulási hely
- Speciális szabály: megrendelő tagállama, ha adóalany a megrendelő / megrendelő önbevallása

KAPCSOLT VÁLLALKOZÁSOK ÉS A TRANSZFERÁRAK (ELLENŐRZÉSEK)

TÉMAKÖRÖK

- Transzferár szabályozás szükségessége, intézményrendszere
- Jogszabályi háttér
- Kapcsolt vállalkozások
- Szokásos piaci árrelv, szokásos piaci ármeghatározás módszerei
- Nyilvántartási, dokumentációs kötelezettség
- Adókockázat, transzferár ellenőrzések

Konzultáció

TRANSZFERÁR SZABÁLYOZÁS SZÜKSÉGESSÉGE

Kezdet: a transzferár szabályozás az Amerikai Egyesült Államokból indult az 1950-es évek végén

Szabályozás célja: meggátolni, hogy egy cég külföldi leányvállalatokkal bonyolított tranzakciókkal jelentős összegeket vonjon el a hazai nyereségből (adóoptimalizálás: termékadás olcsón → haszon alacsony adókulcsot alkalmazó országban)

Jelenleg: nemzetközi kereskedelem több, mint 60 %-a kapcsolt vállalkozások között zajlik

Transzferár szabályozás szükségessége

TRANSZFERÁR SZABÁLYOZÁS SZÜKSÉGESSÉGE

- Nemzetközi ügyletek növekedése
- Globális piac kialakulása
- Nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok többsége kapcsolt vállalkozások közötti ügyletekből adódik
- Vállalati árpolitikai döntések ellentmondásba kerülhetnek az ügyletben érintett országok adóztatási jogával
- Adópolitikai megfontolásból a vállalatok ár-megállapítási gyakorlatát korlátozni szükséges
- Adóztató államok közötti együttműködés szükségessége a kettős adóztatás elkerülése érdekében
- Konfliktuskezelés

Intézményrendszer

TRANSZFERÁR SZABÁLYOZÁS INTÉZMÉNYRENDSZERE

OECD (Nemzetközi Gazdasági és Fejlesztési Szervezet) → 1961

Cél:...közös problémákra a legmegfelelőbb megoldás keresése...

30 tagország + 70 országgal hivatalos kapcsolat

Magyarország tagsági viszonya: 1996. május 7.

Felépítése: Tanács → Titkárság → Bizottságok → **Adóügyi Bizottság**

- legfelsőbb szintű döntéshozók fóruma
- nemzeti és nemzetközi adóügyekkel foglalkozik
- kétévenként ülésezik
- **6. munkacsoport:** multinacionális vállalatok adóztatási kérdései
- **Adópolitikai és Adóigazgatási Központ**
- ✓ Adóegyezmények, transzferárok és pénzügyi ügyletek részlege

APEH rendszeres résztvevő

TRANSZFERÁR SZABÁLYOZÁS INTÉZMÉNYRENDSZERE

IOTA (Intra-European Organisation of Tax Administrations)
1997

- non-profit, kormányközi szervezet
- fórumként szolgál az európai adóhivatalok közötti folyamatos kapcsolattartáshoz, egyes tagországok adóigazgatásainak fejlesztéséhez

Székhelye: Budapest

Magyarország : alapító tag

Tagjai: európai országok adóhivatalai

41 teljes jogú tag, 2 társult tag

- **OECD-vel együttműködési megállapodás**
- közös irányelvek kidolgozása, közös tréningek
- „legjobb gyakorlatok” számbavétele
- információ- és tapasztalatcsere

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Alkalmazandó jogszabályok:

- A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. tv. (TAO tv.)
- Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. tv. (Art.)
- Transzferár irányelvek a multinacionális vállalkozások és az adóhatóságok számára (OECD Irányelv)
- 18/2003.(VII.16.) PM rendelet a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási kötelezettségről (PM rendelet)
- Kettős adóztatást kizáró kétoldalú egyezmények (Kettős Egyezmények)
- Egyéb adótörvények (Különadó, ÁFA , Illeték, Helyi adó)

KAPCSOLT VÁLLALKOZÁSOK

TAO tv. 4. § 23. pont /= Art. 23. § (4) bekezdés b) pont/

a) adózó és az a személy, amelyben az adózó közvetlenül vagy **közvetve** többségi befolyással rendelkezik (**részesedése >50%**)

→ Befektetés/ adózó leányvállalata

b) adózó és az a személy, amely az adózóban közvetlenül vagy **közvetve** többségi befolyással rendelkezik (**tulajdonosa >50%**)

→ Alapítói vagyon/ adózó anyavállalata

c) adózó és más személy, ha 3. személy közvetlenül vagy közvetve **mindkettőben többségi befolyással** rendelkezik

→ „társleányvállalatok”

d) külföldi vállalkozó és belföldi telephelye, külföldi vállalkozó telephelyei, külföldi vállalkozó belföldi telephelye és az a személy, amely a külföldi vállalkozóval (a-c) viszonyban áll

→ többségi befolyás: vezető tisztségviselők, FB tagok + közeli hozzátartozók

KAPCSOLT VÁLLALKOZÁSOK

- A **többségi befolyás** meghatározásakor nem csak a tulajdonosi részarányokat kell vizsgálni és nem csak az üzleti év végén!
- Szükséges a csoportszintű felülvizsgálat és a folyamatosság!
- **Problémás terület**
 - közvetett kapcsolt vállalkozások feltérképezése, aktualizálása
 - ✓ „társleányvállalatok”
 - ✓ „nagy mama vállalatok”
 - vezető tisztségviselők, felügyelőbizottsági tagok többségének kinevezésére, leváltására ki jogosult?
 - ki minősül közeli hozzátartozónak?

SZOKÁSOS PIACI ÁR

Szokásos piaci ár: amit két független fél alkalmaz, alkalmazna
OECD Irányelv 9. cikkelye szerint **alapelv (szokásos piaci ár elve):**

Kapcsolt vállalkozások között alkalmazott árakat adójogi szempontból a szokásos piaci árak szerint kell megítélni

TAO tv. 31. § (2) bekezdés b) pontja alapján az OECD Irányelv a magyar szabályozás során figyelembevételre került

→külföldi kapcsolt vállalkozásokkal kötött ügyleteknél alkalmazandó

→előírás mind az adózók, mind az adóhatóság részére

Adókockázat? Mi a szokásos piaci ár és hogyan határozható meg?

SZOKÁSOS PIACI ÁR

Adókockázat → kapcsolt vállalkozások közötti árak módosítása

Adóalap korrekciók TAO tv. 18. § (1) bekezdés alapján: Szerződésben, megállapodásban magasabb vagy alacsonyabb ellenértéket alkalmaznak annál, mint amilyen ellenértéket **független felek összehasonlítható** körülmények esetén egymás között érvényesítenek vagy érvényesítenének, a szokásos piaci ár és alkalmazott ellenérték alapján számított különbözetnek megfelelő összeggel az adózó

a) **csökkenti** adózás előtti eredményét, ha A.e.e. > mint szokásos piaci ár mellett lett volna **és** társasági adóalanyok által aláírt okirattal rendelkezik

(eladási ár **magas**, vételi ár **alacsony**)

b) **növeli** adózás előtti eredményét, ha az alkalmazott ellenérték következtében A.e.e. < mint szokásos piaci ár mellett lett volna

(eladási ár **alacsony**, vételi ár **magas**)

SZOKÁSOS PIACI ÁR

Nem kell alkalmazni

Kis- és középvállalkozásnak minősülő adózónak a versenyhátrány megszüntetése céljából létrehozott olyan kapcsolt vállalkozással kötött tartós szerződéseire, amely kapcsolt vállalkozásban a kis- és középvállalkozások együttes szavazati joga > 50 %

A transzferárakkal kapcsolatos társasági adóalap korrekció független a többi adóalap módosító tételtől!

előfordulhat kétszeres adóalap növelés (nem a vállalkozás érdekében felmerült költségek, ellenérték nélküli ügyletek, stb.)

nem etikus, de jogszerű!

SZOKÁSOS PIACI ÁR

Szokásos piaci ár-meghatározási módszerek

OECD Irányelv szerinti csoportosításban:

➤ **Hagyományos ügyleti módszerek**

- ✓ összehasonlító árak módszere
- ✓ vizonteladási árak módszere
- ✓ költség-jövedelem módszer

➤ **Egyéb módszerek (ügyleti nyereségen alapuló módszerek)**

- ✓ nyereség megosztásos módszer (Profit Split)
- ✓ ügyleti nettó nyereségen alapuló módszer (TNMM) → módosítása 2010-re várható két éves vita után (szövegtervezet: pl. kizárja az adatbázisok kizárólag önmagukban való használatát)

SZOKÁSOS PIACI ÁR

Szokásos piaci ár-meghatározási módszerek

TAO tv. 18. § (2) bekezdés előírásai szerint:

- a) összehasonlító árképzési módszere → hasonló eszköz vagy szolgáltatás,
hasonló szerződési feltételek, hasonló kockázat, hasonló piac, hasonló tevékenység és eszközellátottság → belső ár, külső ár
- b) viszonteladási árképzési módszere → változatlan formában történő értékesítésnél (alkalmazott ár – viszonteladói költség és szokásos haszon) → árres lehet: belső, külső (adatbázisból számított)
- c) költség és jövedelem módszer → önköltség + szokásos haszon → haszonkulcs lehet: belső, külső (adatbázisból számított)
- d) egyéb módszer

SZOKÁSOS PIACI ÁR

Transzferár képzés az OECD Irányelv megfogalmazásában:

„ ...a transzferár kialakítása **nem egzakt tudomány**, hanem szükségessé teszi mind az adóhatóság, mind az adóalany józan ítélőképességének gyakorlását.”

Nem egzakt tudomány → a szokásos piaci árat meghatározni nem, csak közelíteni lehet → Ok: nincs teljesen egyforma tranzakció

Cél: minél több információ alapján közelíteni a független felek által alkalmazott árakhoz

Eszközök, kötelezettségek

SZOKÁSOS PIACI ÁR

Szokásos piaci ármeghatározás eszközei (pl.):

- versenytársak, mint független felek adatai
- hazai és/vagy nemzetközi adatbázisok adatai a kapcsolt vállalkozásokra, független felek beszámoló adataira

Fontos!

- ✓ Több piacot érintő tranzakciók esetén csak a nemzeti számviteli elszámolások közötti különbségeket kiszűrő adatbázisok alkalmazandók (pl. európai méretű: AMADEUS, világméretű: ORBIS) → előfizetéses vagy alkalmi fizetéses
- Adatbázisból való szűrés esetén a megfelelő paraméterek alkalmazása
- Összehasonlíthatóság biztosítása, illetve közelítése

NYILVÁNTARTÁSI, DOKUMENTÁCIÓS KÖTELEZETTSÉG

Jelentősége, szerepe:

- 1998-ig: 6 ország
- 2002-ig: 20 ország
- jelenleg: 40 ország ír elő dokumentáció készítési kötelezettséget

Masterfile (külföldi anyavállalat által központilag elkészített dokumentáció)

- EU Tanácsa által kiadott javaslat: Unióban működő cégcsoportokra vonatkoztatott egységes kötelezettség teljesítés
- Cégcsoportra, tagok közötti ügyletekre vonatkozó információkat tartalmaz
- Feltétlenül kiegészítendő egy helyi dokumentációval → hazai szabályozás!

NYILVÁNTARTÁSI, DOKUMENTÁCIÓS KÖTELEZETTSÉG

Dokumentációs kötelezettség előírásának célja:

- Jogszályi kötelezettség pontosítása
- Szokásos piaci ár meghatározásának keretrendszerre
- Kötelező érvényű az adózóra és adóhatóságra
- Bizonyítási teher

Nyilvántartás módosításának szükségessége:

- Jelentős tény, körülmény bekövetkezése adóév vége előtt
- Egyszerűsített nyilvántartás értékhatárának túllépése esetén

NYILVÁNTARTÁSI, DOKUMENTÁCIÓS KÖTELEZETTSÉG

TAO tv. 18. § (5) bekezdés: kiadott **miniszteri rendelet** szerinti kötelezettség szokásos piaci árra → ár, módszer, tények és körülmények

- 18/2003.(VII.16.) PM rendelet nyilvántartási kötelezettségről (több, mint nyilvántartás!)
- 4. § → tartalma **részletesen....**
- 2003.09.01. után kötött szerződésekre/ **ügyletekre** (nem csak az írásos szerződésekre!)
- 2005. adóévtől (2006. május 31., kivéve eltérő üzleti év) **minden szerződésre!**

NYILVÁNTARTÁSI, DOKUMENTÁCIÓS KÖTELEZETTSÉG

Ügyletek **összevont** dokumentálása, ha:

- ✓ az összehasonlíthatóságot nem veszélyezteti az összevonás
- ✓ szerződések, ügyletek tárgya és feltételei azonosak (nem jelentősek), vagy az ügyletek szorosan kapcsolódnak egymáshoz

Egyszerűsített dokumentáció:

- ✓ 50 M Ft alatti piaci értékű ügyletekről (összevonással a teljes időtartamra)
- ✓ Határozatlan idejű ügyletről nem lehet!

NYILVÁNTARTÁSI, DOKUMENTÁCIÓS KÖTELEZETTSÉG

Nyilvántartás, dokumentáció **tartalma:**

- ✓ Iparági elemzés (a piac ismertetése) → ágazat, piac, verseny és a külső környezet elemzése
- ✓ Társasági elemzés (a társaság adatai) → vállalatcsoport, jogi helyzet, stratégia, ügyletek ismertetése
- ✓ Funkcióanalízis (elvégzett tevékenységek) → funkciók, kockázatok és fontosabb eszközök elemzése
- ✓ Gazdasági elemzés (árképzési módszer kiválasztása) → transzferár megállapítás, Benchmarking tanulmány
- ✓ Pénzügyi elemzés (transzferár képzésre vonatkozó elemzés)

NYILVÁNTARTÁSI, DOKUMENTÁCIÓS KÖTELEZETTSÉG

Ki készítse el a dokumentációt?

- Adóalany → információ és időigény, személyi és tárgyi feltételek!
- Adóalany külföldi anyavállalata → hazai jogszabályoknak való megfeleltetés!
- Megbízott adószakértő → kockázat az adott tranzakcióra vonatkozó ismeret hiánya, „sablon dokumentáció” készítése
- Adóhatóság kérelemre az Art. 132/A-B § alapján → vizsgálat során a **határozat** köti az ellenőrzést

Előny: árszakértés, közgazdasági elemzésekben való jártasság, iparági és helyismeret

Mikor? → szerződéskötés időpontjában → folyamatos felülvizsgálat

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

Adókockázat

- Egyik legnagyobb adókockázat a transzferárak területe
- Kapcsolt vállalkozások bejelentési kötelezettségének elmulasztása, hiányos teljesítése Art. 172. § (1) bekezdés a) pont alapján: **200 e Ft, illetve 500 e Ft mulasztási bírság**
- Transzferár nyilvántartás/dokumentáció készítési kötelezettség elmulasztása, hiányos tartalmú vezetése Art 172. § (16) bekezdés alapján: **ügyletenként 2 M Ft mulasztási bírság**
- Szokásos piaci ártól eltérő áralkalmazás esetén adóalap korrekció → társasági **adó, adóhiány (50 %), késedelmi pótlék** /kapcsolódhat többi adónemhez is/

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

Adóhatóság ellenőrzési gyakorlata

- **Kezdetekben** időigény és információ hiánya miatt
- ✓ Hazai ügyletek prioritása
- ✓ Nemzetközi ügyletek ritkábban
- ✓ Megállapítások bejelentési kötelezettségre irányultak
- **2003. évtől** kiemelt ellenőrzési feladat a transzferár témaköre
- ✓ Nyilvántartási kötelezettség bevezetése
- ✓ Szankcionálási szigorítások
- **2007-2008. évtől** az ellenőrzések szigorítása, gyakorisága

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

Kiváltó tényezők:

- Törvényi háttér biztosított
- Tárgyi feltételek bővültek (AMADEUS adatbázis)
- Külföldi adóhatóságok szigorúbb ellenőrzései
(nagy összegű megállapítások: GlaxoSmithKline cégnél több, mint 4,8 Mrd \$ adóbefizetés és lemondás adó visszaigénylésről; Honda japán cégnél 7,7 Mrd \$ adó befizetési kötelezettség)

Adóhatóság kötelezettsége:

Nemzeti adóalap védelme: több 100 Mrd Ft „adópénz”

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

Ellenőrzések kapcsolt vállalkozásokat, transzferárat érintően:

- **Egyes adókötelezettségek** (nem keletkeztet ellenőrzéssel lezárt időszakot)
 - ✓ bejelentési kötelezettség teljesítése
 - ✓ nyilvántartási kötelezettség teljesítése
- **Adóellenőrzések** (minden adóra, illetve egyes adónemekre)
 - ✓ bejelentési kötelezettség teljesítése
 - ✓ nyilvántartási, dokumentációs kötelezettség teljesítése
 - ✓ transzferárok felülvizsgálata → tartalmi felülvizsgálat!

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

Transzferár felülvizsgálat szükségességére utaló jelek

- ✓ alacsony adókulcsot alkalmazó országba irányuló ügyletek („adóparadicsom”)
- ✓ oda-vissza tranzakciók
- ✓ komplex és körülgyletek csekély üzleti céllal, nagy összegben
- ✓ folyamatosan veszteséges cégek, eltérő jövedelmezőségek
- ✓ üzleti átszervezések, gyakori helyváltoztatások
- ✓ év végi kiigazítások
- ✓ pénzügyi mutatók szektoron belüli alakulása

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

Kiemelt figyelmet érintő ügyletek

- management díjak (teljesítésigazolás hiánya, számlázás és szerződés nincs összhangban, díjmegállapítás nem egyértelmű, azonos vagy növekvő összegű éves díj)
- komplex szolgáltatások (szolgáltatásonkénti díjmegállapítás hiánya, „kapott” szolgáltatások megrendelés nélkül, szolgáltatások szükségessége, tényleges igénybevétele)
- költségátterhelés, költségmegosztás (nincs megfelelő kimutatás a felmerült költségekről, allokáció adatai nem ismertek)
- ellenérték nélküli tranzakciók (tárgyi eszköz átadás, szolgáltatásnyújtás, tartozásátvállalás)

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

- jogdíjak (kockázat egyedisége és titkossága miatt)
 - apport (apportáláskor kapcsolt vállalkozás → transzferár szabályozás)
 - bérbeadással kapcsolatos ügyletek (ellenérték nélküli!)
 - ügynöki jutalék (valós teljesítés, mérték)
 - pénzkölcsön (kamat)
 - egyéb pénzügyi tranzakciók (cash-pool, garanciavállalás)
- !** Nem számolható fel díj azokért a szolgáltatásokért, amelyek csak közvetett vagy nem megfogható hasznot jelentenek a kapcsolt vállalkozásnak. (OECD Irányelv, USA adótv. 482. §)

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

Megállapítások

- jelentős számban bejelentési kötelezettséggel, nyilvántartási kötelezettséggel kapcsolatos hiányosságok
- adóalap korrekció szinte minden ügylettípusra
- hiányosságok az egyediség miatt nem általánosítható

Szankciók

- mulasztási bírság mérlegeléssel a hiányosság súlyától függően
- adóhiány utáni bírság, késedelmi pótlék mérlegelve

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

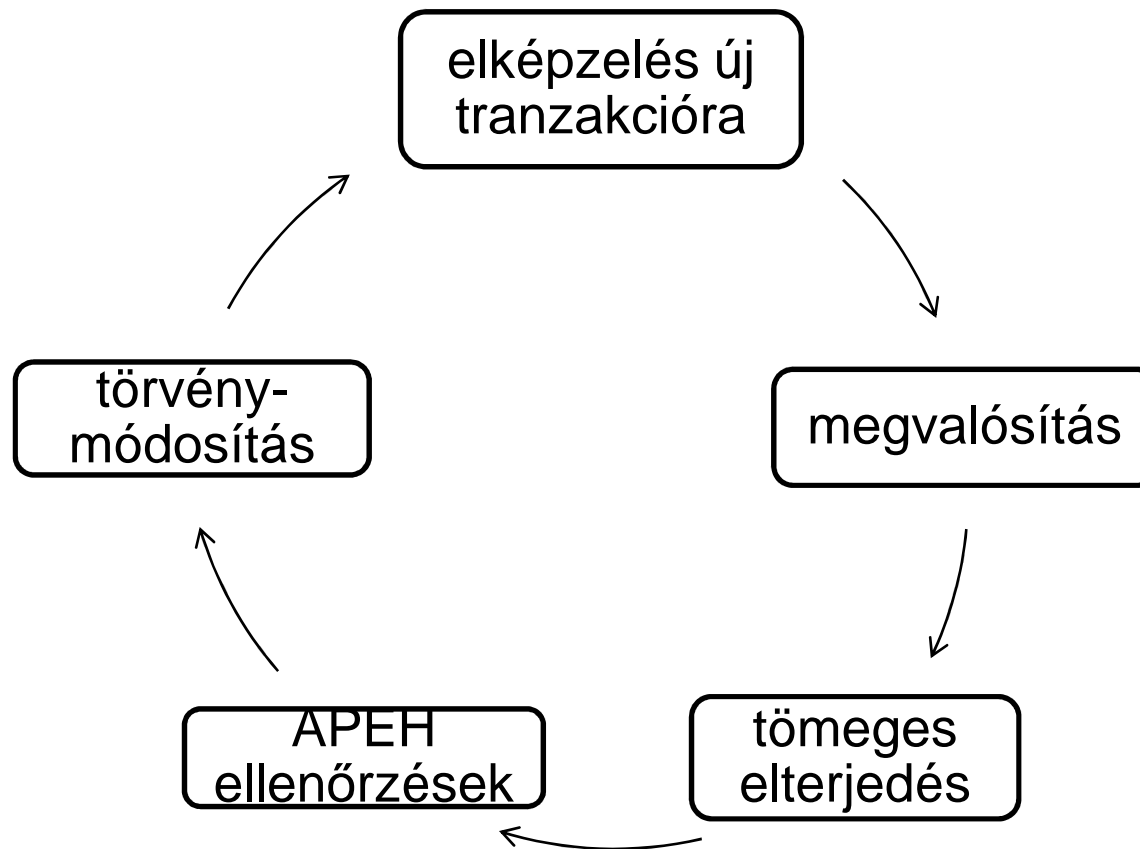
Szokásos piaci ár meghatározása adóellenőrzés során

- ✓ menete ugyanaz, mint az adóalanyoknál
- ✓ gondok hasonlóak (független ügyletek keresése, legmegfelelőbb módszer kiválasztása)
- ✓ bizonyítási teher az adóhatóságnál, ha van transzferár nyilvántartás, transzferár dokumentáció
- ✓ Bizonyítási teher adóalanynál, ha nincs (TAO tv. 1. § (2) bekezdés szerinti alapelv + AB határozat)

ADÓKOCKÁZAT, ADÓELLENŐRZÉS

Jogorvoslat

- transzferárakra vonatkozóan nincs eltérő szabályozás
- Kivéve: nemzetközi ügyleteknél

**„A játékszabályok változhatnak, de a játék ugyanaz marad”
/Lawrence Garfield/**

A NEMZETKÖZI ADÓZÁS ALAPVETŐ KÉRDÉSEI

- Az egyes adórendszerek, adószabályok eltéréseiből adódó adótervezési lehetőségek
- Kettős adóztatás vagy kettős „nem-adóztatás”
- Jövedelemadók
 - Illetőség/forrás konfliktusa
 - Jövedelemfajták, személyek eltérő kategorizálása
- Közvetett adók
 - Az adóztatás helye:eredet/célország szabály konfliktusa
 - Tranzakciók eltérő kategorizálása
- Transzferárazási kérdések multinacionális vállalatcsoportokon belüli tranzakciókkal kapcsolatban
- Adóverseny, befektetés-ösztönzés

ADÓZTATÁS ÉS AZ ÁLLAMOK SZUVERENITÁSA

- Az államok szuverén joga az adóztatás és a pénzverés
- Központi adókról parlament hoz törvényeket, a helyi adókról az önkormányzat közgyűlése
- Nemzetközi adóztatás feladata, hogy összehangolja a különböző államok adóztatási gyakorlatát.
- Problémás területek:
 - Külföldi munkavállalásból származó jövedelem
 - Export-import ügyletek adózása
 - Vámunió
 - Tőkejövedelmek adóztatása
 - „Adóparadicsomok”

KETTŐS ADÓZTATÁS FELOLDÁSA

- Önmérséklet
- Bilaterális egyezmények
- Unilaterális egyezmények (Unió)

- Bilaterális egyezmények jogforrása
 - OECD Modellegyezmény
 - USA Modellegyezmény
 - ENSZ Modellegyezmény

EGYEZMÉNYEK FAJTÁI

Típusegyezmények

- OECD Modell Egyezmény
- USA Modell Egyezmény
- ENSZ Modell Egyezmény

NEMZETKÖZI EGYEZMÉNYEK

Az egyezmények céljai

- Kettős adóztatás elkerülése
- Illetőség és forráselv eltéréseinek feloldása
- Adóztatási jog felosztása
- Korlátozzák a kivethető adó mértékét (minimum és maximum)

Magyarországnak jelenleg 63 hatályos egyezménye van (2015)

ADÓEGYEZMÉNYEK ELŐNYEI

- Információcsere, segítségnyújtás adóelkerülőkkel szemben
- Káros adóverseny kiküszöbölése
- Adóparadicsom szankcionálása
- Jogi biztonság, befektetővédelem

OECD MODELL EGYZEMÉNY FELÉPÍTÉSE

1. Személyi hatály
2. Egyezmény hatálya alá tartozó adók
3. Általános meghatározások
4. Belföldi illetőségű személy
5. Telephely
6. Ingatlan vagyonból származó jövedelem
7. Vállalkozási nyereség
8. Hajózás, vízi és légi szállítás
9. Kapcsolt vállalkozások
10. Osztalék
11. Kamat
12. Jogdíj
13. Tőkenyereség
14. (Önálló tevékenységből származó jövedelem)
15. Nem önálló tevékenységből származó jövedelem
16. Igazgatók tiszteletdíja
17. Művészek és sportolók
18. Nyugdíjak
19. Közszolgálat
20. Diákok
21. Egyéb jövedelem
22. Vagyon
23. Kettős adóztatás elkerülése
24. Egyenlő elbánás
25. Egyeztető eljárás
26. Információcsere
27. Jogsegély
28. Diplomáciai és konzuli képviseletek tagjai
29. Területi hatály kiterjesztés
30. Hatálybalépés
31. Felmondás

EGYEZMÉNYEK KIALAKÍTÁSÁNAK MÓDJA – 6

LÉPÉSES MEGKÖZELÍTÉS

ADÓEGYEZMÉNYEK GYAKORLATI ALKALMAZÁSA

Lépések:

- Felmerül-e a kettős adóztatás?
- A nemzeti adórendszer ad-e megoldást a kettős adóztatás elkerülésére?
- Van-e adóegyezmény a két (vagy több) szóban forgó ország között?
- Alkalmazható-e az egyezmény az adott ügylet tekintetében? (személyi, tárgyi, területi és időbeli hatály)
- Hogyan határozza meg az egyezmény az adóztatási jogot az egyes országok között?
 - Csak az illetőség országa
 - Is-Is jövedelem korlátozással
 - Is-Is adómérték korlátozással
- Milyen módszert alapján kerülendő el a kettős adóztatás az egyezmény alapján?

ADÓEGYEZMÉNYEK

Két ország közötti szerződésnél a Bécsi konvenció előírásait kell alkalmazni

Nem keletkeztetnek többletadót, csak hozzárendelik az adóztatás jogát egyik, vagy másik államhoz

Alkalmazandó cikkely – több is lehet, megegyezés kérdése

OECD MODELLEGYZMÉNY SZEMÉLYI HATÁLYA

- Azokra a természetes és jogi személyekre terjed ki, akik mindkét tagállamban belföldi illetőséggel rendelkeznek
- Példák:
 - külföldi munkavállalás
 - külföldi leányvállalat
 - külföldi tanulmányok
 - szabadalom külföldi hasznosítása
 - tőkejövedelmek
 - külföldön lévő vagyontárgy
 - szállítmányozás
 - export-import

BELFÖLDI ILLETŐSÉG MEGHATÁROZÁSA

- Szerződő állam, annak közigazgatási egysége, hatósága
- Csak az illetékesség államában szerez jövedelmet, vagy ott végez gazdasági tevékenységet, vagy csak ott van vagyona

A csak belföldi illetékességűeknek korlátlan adókötelezettsége van az adott országban. Nem vonatkozik rá az egyezmény.

EGYEZMÉNYEK IDŐBELI HATÁLYA

- Egyezmény **alkalmazhatóságának feltétele**: *időbeli, tárgyi, személyi és területi* hatály egyaránt terjedjen ki az adott jövedelemre!
- Ha bármely hiányzik →nem alkalmazható az egyezmény!
- **Időbeli** hatály: mindkét állam megerősítette, nálunk: Országgyűlés is megerősítette.
Eltérés - kihirdetés és hatályba lépés.
- Forrásadóztatás (osztalék, kamat, jogdíj) – jellemzően: hatályba lépést követő naptári év január 1-én, vagy azt követően *keletkezett jövedelmek*,
- Egyéb adók: hatályba lépést követő naptári év január 1-én kezdődő, vagy azután következő *adóévre* alkalmazandó.

EGYEZMÉNYEK TÁRGYI ÉS SZEMÉLYI HATÁLYA

2. **Tárgyi** hatály: valamennyi jövedelemre és vagyonra
De nem járulékokra, áfára (az egyezmény megkötését követő új, de a korábbi adó típusokkal megegyező, hasonló adókra is alkalmazandó)

3. **Személyi**: azon jogalanyok (természetes személyek, jogi személyek, más olyan szervezetek, melyek saját nevük alatt jogot szerezhettek és kötelezettséget vállalhatnak).

Személy nemcsak a természetes személy, azaz társaság és minden más személyi egyesülés!

4. **Területi** hatály - aláíró államok teljes területére (**teljes felségterületre**)

(Pl. 1978, évi 15. Tvr. Nagy-Britanniával kötött egyezmény:
„Egyesült Királyság: Nagy-Britannia és Észak-Írország, beleértve az Egyesült Királyság parti tengerén kívüli bármely olyan terület, amelyen a nemzetközi joggal és az Egyesült Királyság törvényeivel összhangban, a tengerfenék és az altalaj, valamint azok természeti kincsei tekintetében az Egyesült Királyság joga gyakorolható”

AZ EGYEZMÉNYEK ALAPJÁN JÖVEDELMEK ADÓZTATHATÓSÁGÁNAK JOGA, HELYE - TÍPUSOK

- Adóztathatóság joga csak **egyik** állam – személy **illetősége** (pl. értékpapír értékesítése, nyugdíj) szerint ← egyezmények **előnyben részesítik az illetőség szerinti államot**
- **Mindkét államban** – de forrás ország adóztathatósága korlátozott (osztalék, kamat)
- Csak a **forrás országban** (ingatlan értékesítése – fekvés, azaz a jövedelem keletkezésének forrása - szerinti, igazgatótanácsi díjak)

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGBAN FIGYELEMBE VEENDŐ JOGANYAGOK

1. A magyar adójogszabályok (magánszemély esetében Sza tv., de társaságokat is érinti Tao. 3. § és 28. §)

-Belföldi fogalma (illetőség) – magánszeméllyel legszorosabb kapcsolatban álló állam

-Teljes körű/korlátozott adókötelezettség

-Art. 4. számú melléklete + kifizető adatszolgáltatása

2. Az érintett külföldi állam adójogszabályai

-különösen az illetőségre vonatkozóan

3. A kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény

(Megjegyzés: az Európai Unióba történő belépést követően kötelezően alkalmazandók az EU joganyagok is, így az EU hivatalnokai és más tisztviselői számára az EU által fizetett bérek, stb, közösségi adózás alá esnek, forrásadóként vonják, s mentesek a magyar adójogszabályok alól, továbbá diplomáciai és konzuli kapcsolatokról szóló jogszabályok is 1965. évi 22. Tvr.; 1987. évi 13. Tvr. - mentesítés)

KÖVETENDŐ ELJÁRÁS AZ ADÓZTATHATÓSÁG HELYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA SORÁN

- 1) Illetőség megállapítása - legszorosabb kapcsolat - (tényleges külföldi?) kiindulás *Szja tv. alapján* eldönteni, egyezmény esetében *az is* vizsgálendő. Illetőségváltás nehezíti.**
- 2) Az Egyezmény megfelelő Cikkének kiválasztása – milyen jövedelemről van szó (amit nem találunk - keresni megfelelő jogcímet : pl. vállalkozásból kivont jövedelem– osztalék, vagy vállalkozási nyereség)**
- 3) Az adóztatásra jogosult állam meghatározása „*Egyik Szerződő Állam*” – *illetőség szerinti*, --, „*Másik Szerződő Állam*” – *forrás ország***
- 4) Adóztatás a belső szabályok szerint**
 - + 1) Külföldiekre vonatkozó speciális eljárás (Art. 4. sz. melléklet)**
 - + 2) Az illetőség szerinti államban további adókötelezettség (beszámítás, mentesítés)**

BELFÖLDI FOGALMA

(SZJA TV. 3. § 2. PONT) 1. (MODELL EGYEZMÉNY SZERINT: „REZIDENS”)

- **Magyar állampolgár** (kivétel: egyidejűleg más államnak is polgára és belföldön nem rendelkezik 1992. évi LXVI. tv. szerinti lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel)
- Az **Európai Unió állampolgár**, aki a szabad tartózkodás jogát egy naptári évben legalább 183 napig Magyarországon gyakorolja, illetve
- Harmadik országbeli állampolgár **hontalan** személy, aki **letelepedési** engedéllyel rendelkezik.
- Az előzőekben felsoroltakon **túl** az is, akinek
 - csak Magyarországon van állandó lakóhelye, vagy
 - ha nincs állandó lakóhelye, ill. ha Magyarországon és más államban is van, akkor akinek a létérdekeinek központja belföld, illetve
 - ha az előzőek alapján illetősége nem állapítható meg, akkor akinek a szokásos tartózkodási helye belföld.

ELTÉRÉS a Szja tv. és az Egyezmények megközelítése között

BELFÖLDI FOGALMA 2.

- Előfordulhat, hogy **mindkét állam belföldinek** tekinti a magánszemélyt
- **Döntőbíró az Egyezmény**
- 4. Cikk (lakóhely vagy illetőség) („**rezidens**” aki a szerződő államban lakóhelye, székhelye, üzletvezetésének helye alapján adóköteles jövedelemmel, vagyonnal rendelkezik. A személy nem feltétlenül magánszemély az egyezmények alapján).
- Lépések (folyamatábrában levezethető)
- **Állandó lakóhely – Szja tv. nem határozza meg** → (Art. 178. § 7. pont) az olyan lakóhely, ahol a magánszemély **tartós ott-lakásra** rendezkedett be és ténylegesen ott lakik. **Nem változik** az állandó lakóhely, ha a magánszemély **ideiglenes jelleggel huzamosabb ideig külföldön** tartózkodik, illetve előzetes letartóztatásban van vagy szabadságvesztés büntetését tölti. (Az egyezmények szempontjából **fontos lehet a szokásos tartózkodási hely** is Art. 178. § 26.).

LÉPÉSEK AZ ILLETŐSÉG MEGHATÁROZÁSÁNÁL

1. Magyar/külföldi állam adójogszabálya – egyikben sem belföldi→ nem alkalmazható Egyezmény→ekkor magyar adójogszabályok
2. Mindkettőben belföldi→Egyezmény dönt/ Ha csak az egyik államban →állandó lakóhely → illetőség
3. Mindkettőben állandó lakóhely → létérdek központja → illetőség
4. Egyikben sincs állandó lakóhely/vagy létérdek központja nem határozható meg → Szokásos tartózkodási hely →illetőség
5. Szokásos tartózkodási hely mindkét államba/vagy egyikben sincs → állampolgárság →illetőség
6. Csak egyik állam állampolgára →állampolgárság→illetőség
7. Állampolgárság mindkettőben/vagy egyikben sem ILLETŐSÉG
KÉRDÉSBEN: PM-k közötti egyeztető eljárás (nálunk most: NGM)

KÜLFÖLDI ILLETŐSÉG MEGHATÁROZÁS - A KIFIZETŐ SZEMPONTJÁBÓL

- Illetőségigazolás (Art. 4. számú melléklet 7. pont) szerepe!!
- Külföldi adóhatóság által kiállított igazolás magyar nyelvű **szakfordítással** ellátott okirat másolata (2010. december 31-ig hiteles fordítás kellett) /*nyilatkozat* fontossága kifizető feladatai! Mi történik *nyilatkozat elmulasztása* esetén?

Mi történik *nyilatkozat adás, de illetőségigazolás adásának elmulasztása* esetén?

- *A kifizető nem vonhatja kétségbe az igazolás tartalmát*
- *Az adóhatóság igen - ellenőrzés során*
- Az igazolás felhasználása a **magánszemély felelőssége**
Megjegyzés: vannak olyan adóhatóságok, melyek nem állítanak ki illetőségigazolást pl. **bolgár** adóhatóság jövedelemigazolást, de ez is elfogadható←az Art. 4. számú melléklete nem pontosítja, hogy milyen adatokat tartalmazzon)

A magyar adóalany nyilvántartásban **nem szerepel az illetőség!**

PÉLDA ILLETŐSÉG MEGHATÁROZÁSRA, ILLETŐLEG ANNAK NEHÉZSÉGEIRE

- Magyar állampolgár, német illetőségigazolás →
külföldi
- Német állampolgár, nincs igazolás → belföldi
- Magyar/mexikói kettős állampolgár mexikói illetőségigazolás nincs egyezmény
→ illetőség megállapítása Szja tv. alapján

KÜLFÖLDI ILLETŐSÉG AZ ADÓHATÓSÁG SZEMPONTJÁBÓL

- A külföldi illetőségigazolás **csak** azt igazolja, hogy a magánszemély a külföldi állam jog szerint külföldi
- Az **Egyezmény alapján még lehet magyar (pl. mindkét államban van állandó lakóhely – ennek alapján belföldi mindkét államban, de létérdekközpontja Magyarország)**
- Ha az ellenőrzés szerint **mégis magyarnak** bizonyulna, akkor **nem az Art. 4. számú** melléklet szerint kell eljárni
- Nem a kifizető felel, hanem a magánszemély!!

TELEPHELY, ÁLLANDÓ BERENDEZÉS 1.

ADÓZTATHATÓSÁG HELYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

SZEMPONTJÁBÓL FONTOS

- Elsősorban vállalkozási nyereség, szabad foglalkozás eseteiben különösen, de más jövedelem típusoknál is lehet jelentősége
- Állandó üzleti hely – nem feltétlenül üzletvezetés helyét jelenti (fixed place of business) ← **térben állandó**, de fontos az **időbeli állandóság** is
- Térben és időben is állandó (**időben**: nem kell folyamatosság, de **rendszeresség!**)
- **Térben behatárolható** (kis mozgás)
- Időben jellemzően 6 hónap – egyezményenként változik pl. Amerikai, német 12 hónap építési terület, építkezési, szerelési munkálatok, India 9 hónap, román 9 hónap)

TELEPHELY 2.

- **Mi lehet telephely?:** üzletvezetés helye, fióktelep, iroda, gyártelep, műhely, természeti kincsek kiaknázására szolgáló terület (pl. bányá) → jellemzően eszköz, ingatlan, építkezés, szerelés munka helye (esetleg ügynök)
 - Ha magyar állampolgár egy külföldi cégnek dolgozik nálunk, meghatalmazása kiterjed arra is, hogy a **cég nevében szerződést** kössön → Modellegyezmény szerint telephelyet keletkeztet Magyarországon.
 - **De nem telephely:**
 - berendezések, készletek, melyet cég raktározásra, kiállításra, szállításra használ,
 - készletek, melyeket csak azért tartanak, hogy egy másik vállalat feldolgozza azokat,
 - állandó üzleti hely, melyet csak áruk vásárlására, információk szerzésére használnak, illetve kiegészítő tevékenységet végeznek ott (lásd pl. német egyezmény).
-

JÖVEDELEM TÍPUSOK ADÓZTATHATÓSÁGÁNAK HELYE: VÁLLALKOZÁSI NYERESÉG ÉS SZABAD FOGLALKOZÁS (EZ UTÓBBI MEGSZÜNT A MODELL EGYEZMÉNYBEN 2000-TŐL)

- Az első vizsgált jövedelem típusok *elsősorban nem* magánszemélyekre vonatkoznak.
- A két fogalom gyakorlatilag megegyezik
- A vállalkozásból származó jövedelem a személy (így magánszemély is) *illetősége szerinti* államban adóztatható
- *Kivéve*, ha van külföldi telephely/ állandó berendezés
- Ebben az esetben az telephelynek/állandó berendezésnek betudható jövedelem a telephely szerinti államban adózik

Telephelynek betudható nyereség: az a nyereség, amelyet várhatóan **elérne**, főként az anyacéggel együttműködve, **ha független céggént venne részt** a tevékenységben.

- Ha A ország a fentiek alapján **kiigazítja** és így adóztatja meg a telephelynek betudható nyereséget, akkor B országnak ennek megfelelően **kiigazítást** kell tennie.

Szja tv. 49/B § (8), (9), (15) bekezdések [Adóalap ne tartalmazza a külföldi telephelynek betudható adóalapot, ha a nemzetközi egyezmény így rendelkezik; a vállalkozói adóalap után fizetendő adó a külföldi telephelynek betudható vállalkozói adóalap után igazoltan megfizetett adó 90 %-ával, de legfeljebb erre az adóalapra az átlagos személyi jövedelemadó szerint kiszámított adóval csökkenteni kell; külföldi telephely bevétele a telephellyel összefüggő költségekkel csökkent; esetleges arányosítás – 49/B § (15) bekezdés b) pontja.]

KAPCSOLT VÁLLALKOZÁSOK (MODELL EGYEZMÉNY 9. CIKKE - MULTINACIONÁLIS VÁLLALKOZÁSOK ADÓZÁSA:)

Mikor beszélhetünk kapcsolt vállalkozásról?

- Ha **A** országbeli **A** cég tulajdonosa B országbeli B cégnek, vagy
- Ugyanazok a személyek a tulajdonosai A és B cégnek is, ÉS A és B cég egymás között az arm's length feltételeknek nem megfelelő árakon kereskedik (Arm's length principle = a szokásos piaci ár elve. Ez a transzferárazás alapfogalma. A szokásos piaci árakat adott piacon, hasonló körülmények között, *független felek közötti ügyletekkel összehasonlítva* szokták megállapítani, illetve „helyreállítani”.)
- Ekkor A ország adóhatósága kiigazítással él – létrejön az „igazi” nyereség (volna!, és ez a **nagyobb nyereség** adóztatható.)
- **Emiatt B ország adóhatóságának ennek megfelelően kell kiigazítania** →csökkenteni az ottani nyereség adóját (újabb adóharc...)

Hajózás, légi szállítás (Modellegyezmény 8. cikke)

- Nemzetközi: csak ott adóztatható, ahol a vállalkozás tényleges üzletvezetése (place of effective management) van.
- Belföldi: csak ott adóztatható, ahol a vállalkozás tényleges üzletvezetése (place of effective management) van.
- **Ha ez egy hajó fedélzete, akkor ott adózik, ahol a hajó hazai kikötője van.**

IGAZGATÓK TISZTELETDÍJA (ME: 16 CIKK)

- **Igazgatósági tagságért** kapott jövedelem
- Egyes egyezmények ide sorolják a felügyelőbizottsági tagságért kapott jövedelme is
- **Ott** adóztatható, ahol a **társaság illetőséggel** bír→**forrás** országban
- **Azonban** az ügyvezető tevékenysége – **nem önálló**→eltérő adóztatási szabályok – ezek esetében nem önálló munka ellenértékére vonatkozó szabályok (később részletesen)

Művészek és sportolók (17. cikk)

- Ott adóztatható, ahol a tevékenységet végzi→**forrás** országban adóztatható
- Csak előadóművész, filmszínész, de nem rendező, producer, operatőr
- Arra a művész vállalatára is vonatkozik, amelyik a művész nevében részesül bevételben
- Magyar gyakorlat csak a vállalkozást tekinti ide tartozónak, a munkaviszonyt nem

KÖZSZOLGÁLAT

- **Állam, közszolgálati egység, helyi hatóság részére végzett** munka, közszolgálati térítés: közszolgálatból származott jövedelem
- **Csak abban az államban adóztatható, amely állam részére a munkát, tevékenységet végzik,**
- **A másik államban adóztatható, ha a magánszemély a munkavégzés helye szerinti államban is illetőséggel bír**
- A közszolgálatra tekintettel kapott nyugdíjra is kiterjed a cikk hatálya – fontos szabály. Ha külföldi illetőségű magánszemély belföldön közszolgálati tevékenységet lát e: melyik állam köztestülete részére végzi a tevékenységet

Nyugdíj

A országban belföldi munkaviszonyára tekintettel fizetett nyugdíja csak ebben az államban adóztatható

ILLETŐSÉG szerinti MINDKETTŐ
főszabályként

EGYETEMI OKTATÓK, TANÁROK, TANULÓK ÉS GYAKORNOKOK, KUTATÓK

- Az **OECD Modell** egyezmény **tanárokkal, kutatókkal kapcsolatos külön szabályozó cikket nem tartalmaz. De** hatályos egyezmények jelentős része tartalmaz elkülönült szabályozást. **Amely egyezmény nem tartalmazza**→**tevékenység jellegétől függően** vagy nem önálló munka, vagy ha az egyezmény tartalmazza: szabad foglalkozásra előírt szabály alkalmazandó.
- **Egyezmények egy részében fogadó országban adómentesség – feltételhez** kötöten. Feltétel lehet pl. fogadó országba érkezés előtt másik országban belföldi illetőségű volt, vagy most is az. Lehet időtartamhoz kötött (Pl. Fr. O. fogadó országba érkezéstől számítottan két évig érvényes), lehet: csak külföldről kapott fizetésre vonatkozik (pl. Málta), gyakori feltétel, hogy kizárólag kutatás, oktatás lehet a tevékenység, és azok az intézmények, ahol a kutatás vagy főiskolai oktatás folyik, non-profit szervezetek(pl. Bulgária)
- **Az OECD Modell egyezményben külön cikk foglalkozik azokkal a tanulókkal, akik külföldön folytatják tanulmányaikat (20. cikk) –** tanuló vagy gyakornok ellátására, tanulmányi vagy szakmai képzésére teljesített **kifizetése, ha előzőleg másik országban belföldi illetőségű volt nem adóztatható, feltétel: csak tanulmányi vagy szakmai képzés, és kifizetések fogadó országon kívüli forrásból származzanak.**
- **Egyezményenként igen eltérő szabályok – általános szabály: fogadó országnak nincs joga az adóztatásra – eltérő feltételek,** lehetnek: belföldi illetőség másik államban, esetleg időtartamhoz kötve, juttatás fogadó országon kívüli forrásból.
- Kérdéses:az illetőség szerinti állam adóztathat-e?
- **Belföldi jogszabályok számos mentességet** biztosítanak az érkezőknek (pl. Szja tv. 1.számú melléklet 4.3.vendégtanár 4.4., 4.7.)

(MODELL EGYEZMÉNY: VAGYON 22. CIKK) INGATLANBÓL SZÁRMAZÓ JÖVEDELEM

- A országban (belföldi illetőségű) rezidens személy B országban fekvő ingatlanvagyonából szerzett jövedelme B országban adózik (**fekvés** szerint) → jövedelem forrása szerinti ország az adóztathatóság helye
- Ingatlanvagyon: részei a tartozékok (mezőgazdasági berendezések, állatok, földjogok, bányajogok)
- **Ugyanez** a szabály az **ingatlan hasznosítására** is → bérbeadás forrás ország jogszabályai
- **DE nem ingatlanvagyon:** hajók, légi járművek

Egyéb jövedelem (Modell egyezmény 21. cikk)

A országban rezidens (belföldi illetőségű) A személy olyan jövedelme, amelyről az Egyezmény nem rendelkezik, csak A országban adóztatható – illetőség szerinti állam az adóztathatóságra jogosult

- Ez más jövedelmekre nem terjed ki. Ha A személy B-beli telephelyen folytat üzleti tevékenységet, akkor a 7. Cikket kell alkalmazni.

NEM ÖNÁLLÓ MUNKA (15. CIKK)

- *Nem határozzák meg a fogalmát az egyezmények (2001-től: ha az egyezményből adódóan a Szja tv. alkalmazandó → ha a szerződés szerint az egyezmény ezt annak tekinti, ha nincs szerződés → állam joga szerinti munkaviszony – nem önálló munka)*
 - Adóztathatóság helye **fő szabályként illetőség**
 - **Ettől eltérően** ott adóztatható: **ahol a munkát végzik**
 - De mégis az **illetőség szerinti államban**, ha
 - a külföldin tartózkodás hossza nem több 183 napnál (adóéven, naptári éven, 12 hónapos időszakon belül) és
 - a térítést olyan munkáltató fizeti (vagy nevében fizetik), aki nem belföldi a munka végzésének helye szerinti államban, és
 - a költségeket nem a munkáltató telephelye vagy állandó bázisa viseli
- A három feltétel **egyidejű** érvényessége szükséges!

183 NAP SZÁMÍTÁSA

- **Tényleges jelenlét** (Modell: már 1 perc is 1 napnak számít, de a Modell nem írja felül a konkrét egyezményeket. Egyezmények alapján ottani szabadság, munkaszüneti nap is beleszámít)
- Német (előző egyezmény naptári év, jelenlegi: adóév), angol (adóév), szlovák(bármely 12 hónap) **egyezményenként nagy eltérések**

Példa:

Időszak	Német	Angol(E.04.04.- K.04.03.	Szlovák
01.01 - 08.30. Igen	Igen	Nem	
09.01 - 04.01. Igen	Nem	Igen	

NEMZETKÖZI MUNKAERŐ- KÖLCSÖNZÉS (HÁRMAS EGYÜTTES FELTÉTEL SZÜKSÉGESSÉGE)

- Nemzetközi adóelkerülő gyakorlat- Miért?
- Helyi munkáltató, 183 napot meg nem haladó időszakban munkaerőt alkalmaz, külföldi munkaerő-kölcsönző közvetíti a külföldi munkaerőt. *Látszat:* egyidejűleg megvalósul a három feltétel → munkavégzés helyén mentesség az adózás alól, valójában külföldi munkaerő-kölcsönző – ő a tényleges munkáltató → nem áll fenn egyidejűleg a három feltétel, adózás munkavégzés helyén → *munkáltató a gazdasági munkáltató*
- **Modell egyezmény** szerint „*Munkáltató: aki jogokkal rendelkezik az előállított munkára, viseli a kapcsolódó felelősséget és kockázatot – ezt látszatra az igénybe vevő látja el → itt a tartalom megelőzi a formát: azaz vizsgálandó ki gyakorolja a gazdasági munkáltató jogait (utasítás, munkavégzés helye, felhasznált idő és bérezés összefüggése, eszközök, stb.) : a kölcsönbe vevő, vagy a kölcsönbe adó.*
- Ha **beépül** a kölcsönbe vevő munkáltató munkarendjébe: **nem önálló munka**, a munka végzés helye szerinti adókötelezettség,
- Ha **nem** → kiküldetés: azaz marad munkáltató a kiküldő, azaz a kölcsönbe adó → **adókötelezettség a kiküldő szerinti államé.**

KÜLÖN ADÓZÓ JÖVEDELMEK – AMIT A MAGYAR ADÓJOGSZABÁLYOK ENNEK MINŐSÍTENEK)

- *Már láttuk:* ingatlanból származó jövedelem (magyar adójogszabály: *külön adózó*), ingóra is ez vonatkozik (fekvés – forrás ország)
- **Kamat** (Egyezmény 11. cikk; Eu: Megtakarítási irányelv – 2003/48/EK irányelv)(következő diák)
- **Osztalék**(Egyezmény: 10. cikk) (Két államban)(következő diák)
Kamat, osztalék mindkét államban adózatható
- **Jogdíj:** szerzői jogokért járó díjazás (illetőség, kivéve telephely esetén)(Telephely esetén „transzferár”)
- Tőkenyereség (Sajátos Szja tv. Ellenőrzött tőkepiaci ügylet)
- Haszonhúzó nyilatkozat fontossága Art. 4. és 7. melléklete szempontjából

Következőkben – Modell egyezmény alapján – néhány típus – sajátosság

OSZTALÉK (MODELL EGYZMÉNY 10. CIKK)

Mi az? Részvényekből származó jövedelem

Fő szabály: A országban rezidens (belföldi illetőségű) A cég által B országbeli B személynek fizetett osztalék B-ben adóztatható, azaz **jövedelmet kapó illetősége** szerint,

- **DE adóztatható** A-ban is, azaz **forrás országban is**. Ha az osztalékot kapó B személy a végső tulajdonos (haszonhúzó), az adó a bruttó osztalék maximum 5 %-a lehet, **ha** a haszonhúzó olyan **társaság**, amely A cégnek legalább 25 %-os tulajdonosa – egyébként 15 %. Egyezményenként eltérő a „korlát”.
- „*haszonhúzó*”: osztalék végső tulajdonosa

Kamat (Modell egyezmény 11. Cikk)

Mi ez? Mindenfajta követelésből (főként állami értékpapírokból, kötvényekből, adósságlevelekből) származó jövedelem.

- A országban keletkező (forrás ország) és B országbeli rezidens (B-ben belföldi illetőségű) B személynek fizetett kamat B-ben adóztatható → fő szabály: **illetőség!**
- **DE** adóztatható A-ban is, azaz forrás országban is. Ha azonban B (haszonhúzó) B-ben rezidens, az adón maximum a bruttó kamat 10 %-a lehet, azaz **korlátozott** az adóztathatóság!.

(**Megtakarítási irányelv** 2003/48/EK 2005. július –től Magyarországon is, fontos még az Art. 7. számú melléklet)

MEGTAKARÍTÁSI IRÁNYELV: 2003/48/EK RENDELET MAGYARORSZÁGON 2005. JÚLIUS 1-TŐL HATÁLYOS

- Irányelv alapján: kamatjövedelmek adóztatásában együttműködő országok köre bővebb, mint Európai Unió.
- Nem illetőség szerinti kifizetőtől származó kamatjövedelem adóztatásának sikeressége érdekében két eljárás:
 - a) **automatikus információcsere** kifizető kifizetésről vagy jóváírásról *adatot szolgáltat kifizető szerint illetékes állami adóhatóságnak* – évente egy alkalommal, adóévet követő 6 hónapon belül, általános határidő: adóévet követő június 30. (kivétel Anglia eltérő adóév naptári év 04. 04- következő év 04. 03. → minden év október 4.
 - b) **kifizető általi forrásadó-levonás** - Ált. Unió, kivéve: Luxemburg; - Ausztria, Belgium 2010. december 31-éig.
Mértéke változott: 2005. július 1.-208. június 30. 15 %,
2008. július 1. – 2011. június 30. 20 %,
2011. július 1-től 35 %.

A levont adóban a két ország „osztózik”: 25 % forrásadó országa, 75 % személy illetősége szerinti állam. Kifizető: levont forrásadó → saját bank → haszonhúzó illetőség szerinti bankszámlára. → Nincs adóhatóság közötti információ.
- **Forrásadót alkalmazó ország** – két mentesség – „önkéntes közzététel”
haszonhúzó kéri – ne
vonjanak adót → maga értesíti az illetékes adóhatóságot
- 3 évre szóló illetőségigazolás haszonhúzó részéről

Art. 7. számú melléklete

MAGYAROK KÜLFÖLDÖN

Ha van egyezmény:

- Ha Magyarországon adóztatható, akkor az általános szabályok szerint adóköteles
- Ha külföldön adóztatható, nem bevétel (szja-törvény 7. § (1) bek. m) pont)
- De az éves összes jövedelembe beszámít (3. § 75. pont)
- Rontja az adójóváírásra való jogosultságot
- 2011. előtt adóterhet nem viselő járandóság
- *A tőkejövedelmek esetében* a Modellegyezmény figyelembe vételével a beszámítás módszerét alkalmazza a személyi jövedelemadó törvény. **2011. január 1-től e szabály egységesen a Szja tv. 8. § (2) bekezdésébe került át (korábban külön-külön rendelkeztek a külföldön megfizetett adó beszámításának lehetőségéről a külön adózó jövedelmeket szabályozó szakaszok).**

Ha nincs egyezmény

- Egyezmény hiányában a magyar magánszemély jövedelme Magyarországon adóztatható
- Ha másik államban is van adókötelezettség, akkor maximum a külföldi adó 90 százaléka csökkenti a magyar adókötelezettséget (Szja tv. 32. §)
- Ilyen esetben **nincs adóelőleg**

KÜLFÖLDIEK MAGYARORSZÁGON

1.

- Ha nem adóztatható Magyarországon, semmilyen adó nincs (jövedelemről nincs adatszolgáltatás a 1108-as bevallásban)
- DE ebben az esetben is lehet a kifizetőnek bevallási kötelezettsége (pl. adó levonás elmaradásának oka - adatszolgáltatás) 1108 (459. sor: „8”, „9” kód)
- Ha adóztatható, akkor a magyar szabályok szerint kell az adókötelezettséget megállapítani

SPECIÁLIS ELJÁRÁS KÜLFÖLDIEKRE

2.

- Art. 4. számú melléklet
- Illetőségigazolás (nyilatkozat)
- A külföldi illetőségű magánszemély helyett az adókötelezettséget a kifizető teljesíti
- Kifizető korlátlanul felel (téves mértékkel levont adóért)
- A külföldi személy is bevallást tehet/köteles azt tenni (szja-törvény 13. § (1) bek. j) pont)

SPECIÁLIS ELJÁRÁS KÜLFÖLDIEKRE 3.

- Visszatérítési eljárás (KÜIG)
- Bevallás akkor is, ha Magyarországon nincs adó (Art. 31. § (2) bek. 25. pontja)
- Adóazonosító jelet kell kérni a külföldi számára [kivéve osztalék, kamat : osztalékra: Art. 4. számú melléklet alapján, kamat: Art. 24. § (5) bekezdés]
- Kifizető hiányában a magánszemély 30 napon belül adóbevallást nyújt be és fizet (kivéve a telephelyre kirendelt személyt) Probléma adóévben nincs nyomtatvány.

KIKÜLDETÉS SZJA TV. 3. § 11.

- **DE:kiküldetésnek** minősülhet az is, *ha a külföldi munkáltató a külföldi magánszemélyt „kiküldi”* Magyarországra (nemcsak a 3. § 11. pontja szerinti fogalom)

- **Adómentes** a szállás, utazás megtérítése – „hivatali, üzleti utazás” (7. § (1) bek. g), q) pontok alapján)
- **PI:** külföldi anya vállalat delegál vezető tisztségviselőt a magyar leány vállalathoz

SPECIÁLIS ADATSZOLGÁLTATÁSOK

- 10K76 az Art. 7. számú mellékelte szerinti haszonhúzó magánszemély részére juttatott kamatjövedelemről
- 10K77 az Art. 7. számú mellékletet szerinti külföldi szervezet részére juttatott kamatjövedelemről
- 10K79 a külföldi személy részére 2010. évben kifizetett osztalékjövedelemről
- Hasonló adatszolgáltatások külföldről érkeznek

EGYÉB JÖVEDELEM – MAGYAR ADÓJOGSZABÁLY SAJÁTOSSÁGA

- Alacsony adókulcsú államból (Szja tv. 3.§ 5.), ellenőrzött külföldi társaságból származó kamat osztalék árfolyamnyereség, vállalkozásból kivont összeg: **egyéb jövedelem**
- Szintén egyéb jövedelem a fenti adóalanyok fel nem osztott eredménye
- Szja-törvény 28. § (12)-(13) és (20)-22)
- 2010-től

KETTŐS ADÓZTATÁS *ELKERÜLÉS MÓDSZEREI*

1. *MENTESÍTÉS MÓDSZERE (MODELL EGYEZMÉNY 23/A CIKK)*

- Ha A államban rezidens A személy olyan jövedelmet szerez, amely az Egyezmény szerint adóztható B államban, A állam mentesíti e jövedelmet az adó alól = nem adóztatja!
- **Teljes mentesítés:** ha A állam a B-beli jövedelmet egyáltalán nem veszi figyelembe.
- **Progresszív mentesítés:** ha A állam a B-beli jövedelmet nem adóztatja, DE figyelembe veheti.
Pl. adóterhet nem viselő járandóság volt.

KETTŐS ADÓZTATÁS *ELKERÜLÉS MÓDSZEREI*

2. *BESZÁMÍTÁSOS MÓDSZER (MODELL EGYEZMÉNY 23/B CIKK)*

- Ha A állam A (rezidens) személy teljes jövedelme (benne a B-ben szerzett jövedelmek) alapján számítja ki az adót, DE a B-ben szerzett jövedelmek után levonást engedélyez.
- **Teljes beszámítás:** ha A állam megengedi a teljes B-beli adó levonását.
- **Korlátozott beszámítás:** ha A állam a B-beli adónak maximum akkora hányadának levonását engedi, amennyi az adott összeg adója lett volna A-ban (másképpen: a levonás nem haladhatja meg a jövedelemre A-ban számított adó összegét). Magyar adójogszabály: **Szja tv. 8. § (2) bekezdés alapján 2011. január 1-től.**

KÜLÖNÖS RENDELKEZÉSEK

EGYENLŐ ELBÁNÁS (MODELL EGYEZMÉNY 23. CIKK)

- A állam polgárait B állam nem sújthatja eltérő vagy megterhelőbb adókkal, mint saját állampolgárát.
- A állam vállalkozásait B állam nem adóztathatja kedvezőtlenebbül, mint saját vállalkozásait.
- Az uniós államok állampolgáira ez a Szja tv-be is bekerült → 1/A §

Adóbehajtásra vonatkozó jogsegély 27. Cikk:

- A Szerződő államok segítséget nyújtanak egymásnak költségvetési követeléseik beszedésében. E cikk alkalmazásának módozatairól kölcsönös egyeztető eljárás útján állapodnak meg.
- Az Európai Közösség együttműködési szabályainak alkalmazása → Art. 56-70. §

INFORMÁCIÓCSERE FONTOSSÁGA

- **Környezet:** a nemzetgazdaságok példátlan **liberalizációja és globalizációja**, a **külföldi tőkebefektetések és a valutamozgások szabaddá tétele**, de legalább megkönnyítése.
- Ezért **szükséges a nemzetközi adóhatóságok fokozott együttműködése**. Ennek kulcsmozzanata az INFORMÁCIÓCSERE

Formái

Hagyományos formák:

- Kérésre
- Automatikus (pl. kamat, osztalék pl. Art. 7. melléklet)
- Spontán: ha egy ország illetékes adóhatósága olyan információhoz jut, mely adóegyezményes partnerország adóztatási jogára vonatkozik)
- Szimultán adóvizsgálat – mindkét adóhatóság területén egyidejű vizsgálat

Nem hagyományos formák:

- Iparágot átfogó: nem egy konkrét adózó, hanem ágazat.
- Illetékes hatóságok meghatalmazott képviselőinek látogatásaira „másik szerződő államban”, házigazda hatóság engedélyével, bármelyik ország kezdeményezheti.

INFORMÁCIÓCSERE KITERJEDÉSE:

- Egyes magánszemély vagy vállalat illetősége, forrás ország jövedelem jelleg, egy adóbevallásban szereplő jövedelmek, költségek,
- Üzleti könyvek, nyilvántartások,
- Egy entitás alapító dokumentumai, változások dokumentumai, banki adatok, számviteli adatok, számlák, kereskedelmi szerződések másolatai

Korlátai:

- Adótitok,
 - Reciprocitás: csak olyan mértékű adatok szolgáltatása, melyeket maga is be tudna szerezni saját joga alapján.
 - Kereskedelmi, üzleti, egyéb titok,
 - Banktitok, belföldi adóérdek , ha az infot szolgáltató maga is fel tudja is infot használni.
-

AZ OECD MODELL ÉGYZMÉNY MIKÉNT OSZTJA FEL AZ ADÓZTATÁS JOGÁT

Adóztatni lehet az illetőség illetve a forrás országában

1. A jövedelem megadóztatható a forrás országban (pl.):

- Telephely jövedelme,
- Ingatlan vagyomból származó jövedelem
- Stb.

2. A jövedelem korlátozottan adóztatható a forrás országban

- Osztalék
- Kamat
- Jogdíj

3. A jövedelem nem adóztatható a forrás országban

- Vállalkozási nyereség (kivétel, ha telephelyen keresztül végzi)
- Jogdíj
- Árfolyamnyereség (kivétel telephelyhez kapcsolódó)
- Egyéb jövedelem

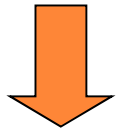

A HAZAI ADÓTERVEZÉS ALAPVETŐ JELLEMZŐI

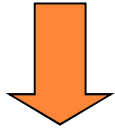
- **Mikrogazdasági fogalom**
- **Az adó optimalizálási folyamata az adótervezés**
(vállalkozások és természetes személyek az alanyai)
- **A vállalati adótervezés: a vállalat egyik legfontosabb költségelemét úgy kell meghatározni, hogy a fizetés (teher) minimális legyen**

- Az eredményalakítás tudománya – a lehetőségek tudománya

jogszabályi lehetőségek maximális kihasználása

legális adóelkerülés

Időbeli és térbeli folyamat

AZ ADÓTERVEZÉS CÉLJA

- **az adó mérséklése**
- **az adózási időpont optimalizálása**
- **országok közötti adóelőny kihasználása**
- **adókokozat csökkentése**

AZ ADÓTERVEZÉS CÉLJA TOVÁBBÁ

- **ellenőrzési következmény minimalizálása**
- **egyed adónemek tervezése**
- **egyed gazdasági események tervezése**
- **vállalkozás alapítása, átalakítása, megszüntetése, stb.**

A VÁLLALKOZÁSOK ADÓTERVEZÉSI ESZKÖZEI

- ✓ **Stratégiai jellegű adótervezési döntések**
 - Új vállalatok alapítása, régiék megszüntetése
 - Felvásárlás, eladás
 - Átalakulások

✓ **Hosszú távú döntések**

- A vállalkozások székhelyének, telephelyének megválasztása
- A jogi forma megválasztása
- a holding szerkezet megtervezése, stb.

- ✓ Középtávú döntések:
 - A finanszírozás megtervezése
 - Elszámoló-ár politika
 - Készletpolitika, stb.

- ✓ Adótervezési módszer választása
 - Alulról, felülről irányuló tervezés ill. kombinált adótervezés
 - Statikus és dinamikus adótervezés

✓ Adóoptimalizálást célzó módszerek választása

Például eredmény térbeli áthelyezése:

- befektetési eszközökkel
- szolgáltatás és pénzáramok segítségével
- elszámolási rendszerrel

A MAGÁNSZEMÉLYEK ADÓTERVEZÉSÉNEK ESZKÖZEI

- Legfontosabb területek belföldön
 - tevékenységi forma választás
 - adónem tervezése
 - egyes események tervezése
- Határt átlépő jövedelmek esetén
 - ingatlan forgalmazás
 - külföldi munkavállalás, stb

ADÓTERVEZÉSI ESZKÖZÖK

- Az adózás más területre történő átcsoportosítása
- Az adózás más személyekre történő allokációja
- Az adózás időbeli allokációja
- Jövedelmek transzformálása

AZ ADÓTERVEZÉS LEGITIMÁCIÓJA

A vállalkozások tevékenységének jogi alapelve:
Mindent szabad, amit a törvény nem tilt.

Adóelkerülésre való jog

*(ez nem jelenti a jogi alakítási lehetőséggel
való visszaélést!)*

**Legfontosabb elvárás:
a törvényesség betartása!**

KETTŐS ADÓEGYEZMÉNYEK

- A kettős adóztatás elkerülését célozzák, nem pedig a kettős „nem-adózás” elkerülését
- Jellemzően a szerződő államok egymással ütköző (adó)szabályait hivatott rendezni
- Az adóztatás jogát adja meg, illetve korlátozza a szerződő államok vonatkozásában
- A belső jog és az adóegyezmények viszonya
- Az OECD modellegyezmény
- Egyéb, pl. az Amerikai Egyesült Államok modellegyezménye

A JÖVEDELEMADÓZTATÁS ALAPJAI

- Egy adott ország belső jogszabályai alapján az alábbiak szerint gyakorolja adóztatási jogát
 - Az „**illetőség szerinti állam** elve” („residence principle”)
 - „**Forrásország szerinti** adóztatás elve” („source country principle”)
- A magyar társasági adó- és személyijövedelemadó-szabályok az alábbiak szerint definiálják az állami adóztatási szuverenitást
 - A **magyar illetőségű** személyek „világjövedelme” adóköteles Magyarországon (korlátlan adókötelezettség)
 - **Külföldi illetőségű** személyek magyar forrású jövedelmei adókötelesek Magyarországon (korlátozott adókötelezettség)

AZ ILLETŐSÉG MEGÁLLAPÍTÁSA

- **Alapja:** az érintett országok belső szabályai, kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények
- **Magánszemélyek** illetőségének meghatározása
 - Lakóhely, állandó tartózkodási hely, létérdek központja, szokásos tartózkodási hely, állampolgárság
- **Társaságok** esetében
 - Székhely (bejegyzés), vagy üzletvezetés helye
 - Kettős illetőség („dual residence”) esetén az ún. „tiebreaker clause” alapján a tényleges üzletvezetés helye

FORRÁSSZABÁLYOK

- A jövedelem forrása néhány alapvető jövedelemkategória esetében jellemzően a következő
 - **Kamat:** a kamat fizetésére kötelezett illetősége szerinti állam
 - **Jogdíj:** a jogdíj fizetésére kötelezett illetősége szerinti állam
 - **Osztalék:** A fizetésre kötelezett székhelye szerinti állam
 - Ettől lehetnek eltérő szabályok!

TRANSZFERÁRAK MEGÁLLAPÍTÁSA

- A transzferáraknak a szokásos piaci árral összhangban kell lenniük, egyéb esetekben az adóalap módosítása szükséges/lehetséges
- Transzferárak megállapításának módszerei:
 - Összehasonlító független árak módszere (CUP)
 - Vizonteladási árak módszere (RPM)
 - Költség-jövedelem módszer (CPLM) (C+)
- Egyéb módszerek
 - Nyereségmegosztáson alapuló módszer (PSM)
 - Összehasonlítható nyereség módszer (CPM)
 - Transactional Net Margin Method (TNMM)

TRANSZFERÁRAZÁS

- A transzferárakról nyilvántartást kell készíteni
 - Kivéve állami tulajdonú cégek és KKV-k
- Amennyiben az alkalmazott ár nem összeegyeztethető
- a szokásos piaci árral, az adóalapok módosítására van
- szükség
 - Növelő tétel:
 - Szokásos piaci ár feletti vásárlás
 - Szokásos piaci ár alatti értékesítés
 - Csökkentő tétel
 - Szokásos piaci ár alatti vásárlás
 - Szokásos piaci ár feletti értékesítés

MIÉRT FONTOS A TRANSZFERÁRAZÁS AZ ADÓHATÓSÁGOK RÉSZÉRE?

- A globalizálódott világban a multinacionális cégek sok országban tevékenykednek
- Az országokban eltérőek az adókulcsok és az adózási szabályok
- Pusztán a profit átcsoportosításával mérsékelhető a csoportszintű effektív adókulcs
 - A profit mozgatható!
 - A profit együtt mozog a: i) vállalt kockázatokkal; ii) az alkalmazott eszközökkel; és iii) az ellátott funkciókkal
- Az adófizetés csökkenését megakadályozandó:
 - Szokásos piaci árat kell alkalmazni a csoporton belüli ügyletekben
 - Nyilvántartásokat kell készíteni a legtöbb OECD államban, így Magyarországon is